

KVFS

2009:4

Utkom från trycket den
15 juli 2009

Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd för verkställighet i anstalt

beslutade den 26 juni 2009.

Kriminalvården föreskriver följande med stöd av 17, 38 och 43 §§ förordningen (1974:248) om kriminalvård i anstalt (KvaF) samt 19 § förordningen (1974:286) om beräkning av strafftid m.m. och beslutar följande allmänna råd.

1 kap. Allmänna bestämmelser

Verkställbarhetskontroll och inskrivning

1 § Inskrivning av en person i anstalt ska ske om personen ska avtjäna ett fängelsestraff enligt en verkställbar dom eller ett verkställbart beslut.

Inställer sig den dömda innan överklagandetiden gått ut, ska han eller hon upplysas om att nöjdförklaring måste avges innan inskrivning i anstalten får ske. Inställer sig en person som har överklagat domen, och överklagandetiden har gått ut, ska han eller hon upplysas om att en skriftlig återkallelse måste ha kommit in till domstolen innan inskrivning får ske.

Innan inskrivning ska den intagnes identitet och verkställighetshandlingar kontrolleras.

Allmänna råd

Kontroll av om en dom är verkställbar kan ske i förelägganderegistret (KLAS-FÖR), KVR eller genom kontakt med den aktuella domstolen. Har domen överklagats måste den intagne senast samma dag (kl 24.00) ge in en skriftlig återkallelse av överklagandet till domstolen, för att inskrivning ska kunna ske. Kontroll måste bland annat göras så att inte tiden för avräkning

OBS! Dessa rättelseblad ersätter hela tidigare utgivna KVFS 2009:4. Rättselserna avser lydelsen av 7 kap. 1, 7, 12 och 14 §§ och 9 kap. 3 §, de allmänna råden till 7 kap. 7, 8, 12 och 14 §§, 9 kap. 3 §, 10 kap. 4 § och 12 kap. 4 §, ikraftträdandebestämmelsen samt innehållsförteckningen.

är så lång att straffet redan är avtjänat. Ytterligare frågor om när en dom är verkställbar behandlas i *Kriminalvårdens handbok i straffrättsberäkning och handbok för doms befordran*.

Identitetskontroll kan ske genom kontroll av giltig identitetshandling. Om sådan inte finns kan kontroll exempelvis göras i befintliga register, med annan personal inom Kriminalvården eller polismyndighet. Att identiteten på en person som har inställt sig frivilligt för att avtjäna straff inte klart går att fastställa, är inte ett hinder mot att verkställigheten påbörjas, om det framstår som sannolikt att det är rätt person som har inställt sig. I sådant fall måste identiteten snarast möjligt klarläggas.

2 § Den som under pågående verkställighet inställer sig i, eller förpassas till anstalt, ska oavsett platstillgång tas emot i avvaktan på beslut om eventuell annan placering.

Detta gäller även den som är på fri fot och inställer sig med verkställbar dom eller vill avge nöjdförklaring.

Inskrivningen i anstalt ska snarast anmälas till den anstalt dit den dömde har hänvisats eller där han eller hon redan är inskriven.

3 § Den som tas in i anstalt ska tillfrågas om sitt hälsotillstånd. Uppger den intagne att han eller hon behöver medicin, är fysiskt eller psykiskt sjuk eller visar han eller hon tecken på att vara i behov av sjukvård eller råder osäkerhet om den intagnes psykiska status, ska detta snarast anmälas till ansvarig kriminalvårdsinspektör samt till tjänstgörande sjukvårdspersonal. Har den intagne medfört läkemedel eller substanser som kan antas vara läkemedel ska de förtecknas, omhändertas och förvaras i enlighet med anstaltens rutiner för förvaring av intagnas egna läkemedel. Det ska säkerställas att intagen som är ordinerad och i behov av viss medicin får tillgång till den.

4 § En anstalts underrättelse till ett konsulat eller beskickning enligt lagen (1989:152) om underrättelseskyldighet m.m. när utlänningar är berövade friheten ska lämnas utan dröjsmål och senast inom 48 timmar.

Allmänna råd

Av lagen (1989:152) om underrättelseskyldighet m.m. när utlänningar är berövade friheten följer att en utlänning som har berövats friheten utan dröjsmål ska upplysas dels om sin rätt att begära att hemlandets konsulat ska underrättas om frihetsberövandet och dels om sina möjligheter att få meddelanden till konsulatet vidarebefordrade. En anstalt bör vid inskrivning av en utlänning kontrollera om sådan upplysning har lämnats av annan myndighet eller av annat verksamhetsställe.

Underrättelse bör i första hand lämnas per telefon eller telefax. Om konsulatet inte kan nås på något av dessa sätt bör underrättelsen skickas per post. Av underrättelsen bör då framgå att försök har gjorts att nå konsulatet på annat sätt.

5 § Intagen ska vid inskrivningen tillfrågas om denne har barn och om denne har vårdnaden om ett eller flera barn.

**KVFS
2009:4**

Allmänna råd

Kriminalvården är enligt socialtjänstlagen skyldig att genast anmäla till socialnämnden i barnets hemkommun om vi i vår verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd. Anmälningsskyldigheten gäller även anställda inom Kriminalvården. All aktuell personal måste känna till när och hur en anmälan ska göras. En anmälan bör göras skriftligt men i en akut situation kan det vara nödvändigt att göra en anmälan per telefon. En sådan muntlig anmälan bör bekräftas skriftligt.

Fotografering

6 § En intagen får fotograferas då han eller hon skrivs in i anstalt för verkställighet av ett fängelsestraff. Under verkställigheten får ett nytt fotografi tas efter två år eller om det annars finns särskild anledning till det.

Fotografi ska vara i färg och tas framifrån och i högerprofil. På det fotografi som tas framifrån ska hela huvudet – inte bara ansiktet – vara väl synligt och blicken ska riktas mot kameran. Båda ögonen ska vara helt synliga och pupillerna ska synas tydligt. Bakgrunden ska vara ljus och utan skuggor.

Ett fotografi ska vara välliknande. Den som normalt bär glasögon ska göra det på bilden som tas framifrån. Huvudbonad eller liknande får inte bäras.

I nederkant på fotografiet ska det synas ett fält med den intagnes namn och person- eller samordningsnummer.

Fotografiet ska genast efter fotograferingen lagras som papperskopia i den intagnes journal. Fotografier får även lagras digitalt om detta har godkänts av huvudkontoret genom särskilt beslut.

Det ska dokumenteras när ett fotografi har tagits.

Allmänna råd

Vid förflyttning mellan anstalter behöver normalt inte något nytt fotografi tas. Exempel på en situation där det kan finnas anledning att ta ett nytt fotografi är när den intagne har förändrats till utseendet.

Fotografi kan i regel utlämnas till polisen med stöd av 10 kap. 27 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

7 § Vid inskrivningen ska anledningen till inskrivningen och andra omständigheter av betydelse antecknas.

Allmänna råd

Sådana omständigheter kan exempelvis vara

- uppgifter om nära anhörig och om den intagne har lämnat meddelande till denna var han eller hon befinner sig,
- uppgifter om att den intagne har barn,
- uppgifter av betydelse för säkerheten,

- den intagnes uppgifter om sitt hälsotillstånd, tecken på smittsam sjukdom (t.ex. hosta, feber, diarré), tecken på skador eller uppgift om suicidrisk bedöms föreligga och eventuella åtgärder i anledning därav,
- uppgift om att en utländsk intagen har fått upplysning enligt lagen (1989:152) om underrättelseskyldighet m.m. när utlänningar är berövade friheten eller om att underrättelse till konsulat eller beskickning har lämnats enligt samma lag, och i så fall vart.

Meddelande till nära anhörig

Allmänna råd

En intagen som omedelbart efter ankomsten till anstalten vill lämna ett meddelande till en nära anhörig om var han eller hon befinner sig, bör få tillfälle till detta. Detta gäller samtliga kategorier intagna, exempelvis även personer som har förflyttats från annan anstalt eller häkte. Med nära anhörig avses främst maka, make, registrerad partner, sambo, fästman/fästmö, barn, förälder eller syskon. Den intagne får endast ringa eller skicka brev om det kan medges enligt KvaL och 4 kap. i dessa föreskrifter. Om det inte finns möjlighet att genomföra behövliga kontroller inför ett telefonsamtal bör det övervägas om den intagne kan få ringa under avlyssning.

Ett telefonsamtal i detta syfte kan bekostas av anstalten.

Om den intagne till följd av KvaL:s bestämmelser inte kan tillåtas att själv ringa eller skicka brev, bör anstalten lämna meddelandet om var den intagne befinner sig till den anhörige. Anstaltens meddelande bör om möjligt lämnas per telefon. Anstalten bör dock vara uppmärksam på att förbud för den intagne att kontakta en viss person kan följa av ett beslut om besöksförbud. Anstalten bör i sådant fall inte vidarebefordra några meddelanden från den intagne till personen ifråga.

Preliminär straffidsberäkning och strafftidsbeslut

8 § Är ett strafftidsbeslut utfärdat då den dömde skrivs in, ska kontroll av strafftidsbeslutet ske så snart som möjligt. Kontroll ska också göras i KVR av om det efter strafftidsbeslutet har tillkommit domar eller beslut som kan påverka strafftidsberäkningen.

Allmänna råd

Det är viktigt att i samband med inskrivning uppmärksamma om endast kort tid återstår att avtjäna.

Att strafftidsbeslut ska utfärdas senast på andra vardagen efter verkställighetens början samt övriga bestämmelser om preliminär strafftidsberäkning och strafftidsbeslut framgår av Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om doms befordran till verkställighet och strafftidsberäkning m.m.

Ytterligare frågor om preliminär strafftidsberäkning och strafftidsbeslut behandlas i Kriminalvårdens handbok i strafftidsberäkning.

Barn i anstalt

9 § Innan beslut meddelas om tillstånd för en kvinnlig intagen att varaktigt ha spädbarn hos sig i anstalt ska samråd ske med socialnämnden i kvinnans hemkommun.

Den intagna ska försees med nödvändig utrustning och få sådana bostads- och arbetsförhållanden som behövs för tillfredsställande vård av barnet.

Allmänna råd

Med spädbarn avses barn mellan 0 och 12 månader.

Anstalten bör se till att barnet och modern får vistas under för barnet så gynnsamma förhållanden som är möjliga utifrån säkerhetssynpunkt.

Hälso- och sjukvården avseende barnet ska skötas av den allmänna sjukvården.

Vid en längre straffverkställighet är det ofrånkomligt att barnet kommer att omhändertas och placeras hos den andre föräldern eller annan vårdnadshavare. Anstalten bör i dessa fall i god tid sörja för att separationen mellan barnet och modern blir så skonsam som möjligt. Planering av separationen bör ske i samråd med socialnämnden.

10 § Medför den som ska påbörja verkställigheten alkoholhaltiga drycker till anstalten ska dryckerna normalt omhändertas. Om det finns särskilda skäl, kan den intagne istället uppmanas att snarast lämna ut dryckerna från anstalten. Dryckerna ska i sådant fall tillfälligt förvaras åt den intagne i avvaktan på att de kan lämnas ut.

Allmänna råd

Särskilda skäl att inte besluta att omhänderta drycker kan t.ex. föreligga då den som har förpassats till anstalten medför drycker av ett inte obetydligt värde och begär att få lämna dem till någon utanför anstalten samt att detta kan förväntas genomföras skyndsamt.

Hur de omhändertagna dryckerna ska hanteras framgår av 83 § KvaL.

Förskott m.m.

11 § Saknar en intagen ekonomiska medel då verkställigheten påbörjas, får han eller hon beviljas ett förskott av sin ersättning med högst en procent av gällande prisbasbelopp utjämnat till närmast högre tiotal kronor. Återbetalningen kan ske i samband med flera utbetalningar av ersättning.

Lokala ordningsregler

12 § Verksamhetsområdet ska upprätta särskilda ordningsregler för anstalten inom ramen för de föreskrifter som Kriminalvården har beslutat.

För säkerhetsavdelningarna finns motsvarande gemensamma ordningsregler som har fastställts av generaldirektören.

Informationssamtal

13 § En intagen ska snarast efter ankomsten till anstalten få muntlig och skriftlig information om ordningsregler, lokaler, signalanordningar och brandskyddsinstruk-

KVFS 2009:4

tioner samt om det regelverk som gäller för verkställigheten. Anstalten ska tillhandahålla den intagne skriftlig information om:

- de lokala ordningsreglerna
- anstaltens sjukvårdsverksamhet
- programverksamheten i anstalten
- den intagnes skyldighet att medverka vid drogkontroll
- uppgift om Kriminalvårdens sanktionsmöjligheter vid misskötsamhet
- Kriminalvårdens behandlingsresurser samt möjligheten till förmedling av stöd och hjälp från andra samhällsorgan
- verksamheten för andlig vård (NAV) vid anstalten.

Om anstalten övervakas elektroniskt ska den intagne informeras om detta och om innebörden av övervakningen.

14 § En intagen ska ha tillgång till de lagar och förordningar, föreskrifter, allmänna råd samt ordningsregler som gäller för verkställigheten.

Allmänna råd

Regelverket bör finnas tillgängligt i dagrum eller liknande eller tillhandahållas vid förfrågan.

15 § Om en intagen begär samtal med representant för ledningen av verksamhetsstället ska han eller hon få tillfälle till detta så snart det är möjligt.

16 § Spel intagna emellan med insats av pengar eller pengars värde är förbjudet i anstalt.

17 § En intagen ska hålla god ordning i bostadsrummet och städa detta regelbundet. Den intagne ska också medverka till att hålla god ordning i gemensamma utrymmen.

18 § En intagen får inte manipulera anstaltens utrustning.

Allmänna råd

Med att manipulera anstaltens utrustning avses exempelvis att bryta en plombering eller att göra ingrepp i eller påverka teknisk övervakningsutrustning, brandlarm eller liknande.

Av 12 kap. 1-2 §§ brottsbalken följer att det är förbjudet att uppsåtligt förstöra eller skada egendom till men för annan, t.ex. Kriminalvården.

19 § Ljud- eller bildupptagning får inte äga rum inom anstaltsområdet utan chefsens för det lokala verksamhetsområdet tillstånd.

Medinflytande

20 § Förtroenderåd eller liknande sammanslutning inom anstalt eller anstaltsavdelning har rätt att sammanträda under arbetstid. Sådant sammanträde får ske vid tidpunkt som anstalten finner lämplig och om det bedöms nödvändigt av säkerhetsskäl, under överinseende av personal.

Nödvändigt skrivmaterial för förtroenderådets verksamhet ska tillhandahållas av anstalten.

**KVFS
2009:4**

Ersättning för uppsåtlig skada m.m.

21 § Den ersättning som tas ut med stöd av 45 § KvaL när en intagen uppsåtligt förstört egendom som tillhör anstalten får tas ut med ett belopp som motsvarar återanskaffningskostnaden eller reparationskostnaden.

22 § Skada som kan medföra ersättning från Kriminalvårdens verksamhetsförsäkring ska dokumenteras och omgående skriftligen anmälas till Kammarkollegiet.

Allmänna råd

Om egendomen förstörts helt, bör ersättning tas ut med ett belopp som motsvarar återanskaffningskostnaden. Med återanskaffningskostnaden avses kostnaden vid tiden för skadan för återanskaffning av ny egendom av samma slag som den skadade, men med avdrag för den värdeminskning som egendomen undergått före skadan.

Om den skadade egendomen däremot går att reparera till en lägre kostnad än återanskaffningskostnaden, bör ersättning tas ut med reparationskostnaden.

Vid uppsåtlig förstörelse som avser större ekonomiska värden, bör skadegörelsen polisanmälas.

Berusningsmedel m.m.

23 § En intagen får i anstalt eller under utvistelse med kriminalvårdspersonal, inte inneha eller använda alkohol eller andra berusningsmedel, dopningsmedel eller sådana mediciner som inte är förskrivna av läkare.

En intagen får inte heller inneha injektionsspruta, kanyl eller andra föremål, som är särskilt ägnade att användas för bruk eller framställning av narkotika eller andra berusningsmedel eller dopningsmedel.

2 kap. Närmare om verkställigheten

Dagordning

1 § I en sluten anstalt får intagna vara inlåsta i sina bostadsrum under högst tolv timmar per dygn. Inlåsningsfår ske tidigast klockan 19.00 och ska ske senast klockan 20.00. Upplåsning får ske tidigast klockan 06.30 och ska ske senast klockan 08.00.

I en öppen anstalt får intagna vara inlåsta i sina bostadsavdelningar under högst tio timmar per dygn. Inlåsningsfår ske tidigast klockan 21.00 och ska ske senast klockan 22.00. Upplåsning får ske tidigast klockan 06.30 och ska ske senast klockan 08.00.

Inlåsnings enligt första stycket får påbörjas tidigast femton minuter före angivet klockslag och inlåsnings enligt andra stycket får påbörjas tidigast 30 minuter före angivet klockslag.

Chefen för ett lokalt verksamhetsområde beslutar när under angivna tidsintervall in- och upplåsning av bostadsrum och bostadsavdelning ska ske och får tillfälligt

besluta om andra tider för in- och upplåsning för en viss anstalt eller en del av en anstalt.

Elektronisk övervakning

2 § Om en intagen är inskriven vid en anstalt som är utrustad med elektronisk övervakning ska han eller hon omfattas av sådan övervakning. Den intagne ska under vistelsen i anstalten bära den utrustning som är nödvändig för att övervakning ska kunna ske. Den intagne får inte manipulera eller på annat sätt försvåra användandet av utrustningen.

Allmänt råd

De yttre gränserna för det övervakade området ska tydligt markeras. Sändaren ska fästas på den dömda när denne skrivs in i anstalten. Sändaren får avlägsnas vid vistelser utanför anstalt. I vissa fall av vistelser utanför anstalt kan det vara lämpligt att sändaren avlägsnas av hänsyn till den intagne, exempelvis vid en permission som innefattar övernattnings.

Måltider

3 § Mat ska tillhandahållas vid sedvanliga mattider. I anstalt eller del av anstalt där självförvaltning tillämpas ska anstalten ansvara för att de intagna har tillgång till livsmedel så att de själva kan svara för sin mathållning.

4 § Alternativ kost ska erbjudas den som av religiösa eller medicinska skäl är förhindrad att äta viss mat. Vegetarisk kost eller vegankost ska erbjudas den som är vegetarian eller vegan.

Den intagne ska ha möjlighet att under sin fritid bereda egen varm dryck.

Allmänna råd

Övriga frågor om kost till intagna regleras i Kriminalvårdens riktlinjer för kök och kost.

Personlig hygien

5 § Den intagne ska ha möjlighet att dagligen sköta sin personliga hygien.

Hälso- och sjukvård

6 § Så snart det kan ske ska den som är nyintagen i anstalt, om inte den intagne varit häktad i direkt anslutning till verkställighetens början och hälsoundersökning har gjorts på häktet, erbjudas att få träffa sjuksköterska.

Den intagne ska även erbjudas att genomgå HIV-test. Den som vid sammanträffandet med sjuksköterskan visar sig vara i behov av läkarvård ska få sådan så snart det lämpligen kan ske. Visar den intagne tecken på sjukdom eller drabbas han eller hon av olycksfall ska detta utan dröjsmål anmälas till anstaltens sjukvårdspersonal och ansvarig kriminalvårdsinspektör. Vid akut fara ska den intagne omedelbart komma under läkarvård.

Om sjukdomen eller olycksfallet är av allvarligt slag, ska anstalten omgående underrätta den som uppgivits vara närmast anhörig till den intagne.

Medicinska funktionshinder m.m.

7 § Är den intagne på grund av funktionshinder, tillfällig sjukdom eller på annat sätt förhindrad att delta i den ordinarie programverksamheten ska denne ges möjlighet till sådan sysselsättning som utifrån hans eller hennes förmåga kan anses lämplig. Vid behov kan samråd ske med anstaltens sjuksköterska.

Allmänna råd

Det är anstalten som, efter företagen utredning och bedömning av den intagnes behov och efter samråd med denne, beslutar vilken verksamhet (arbete, utbildning, brotts- och missbruksrelaterade program, annan strukturerad verksamhet, annat) den intagne ska delta i.

Hälso- och sjukvårdspersonalens roll är inte beslutande utan konsultativ. Utgångspunkten bör vara att erbjuda en ordnad verksamhet för alla intagna. Ålderspensionärer får inte åläggas att ha någon sysselsättning.

8 § Chefen för ett lokalt verksamhetsområde ska utse en sjuksköterska att ansvara för anstaltens läkemedelsförråd.

9 § Den intagnes patientjournal ska förvaras så att den inte kan åtkommas av obehörig. I anstalten ska patientjournalen förvaras i låsbart och brandsäkert arkivskåp.

Under transport eller efter frigivningen ska patientjournalen förvaras i den intagnes personakt.

10 § Läkemedel som ordinerats för den intagnes omedelbara behov ska medfölja vid förflyttning och, om nödvändigt, vid utevistelser. Om personakt och patientjournal inte medföljer transporten, ska berörd personal vid den mottagande anstalten få nödvändig information, innan den intagne anländer.

Allmänna råd

Detaljerad information om den intagnes hälsotillstånd bör företrädesvis ges av anstaltens sjukvårdspersonal till den mottagande anstaltens sjukvårdspersonal.

Ibland kan information om en intagens hälsotillstånd för hans eller hennes egen säkerhet behöva delges även andra än sjukvårdspersonalen. Detta kan t.ex. vara fallet vid diabetes, epilepsi, allvarlig överkänslighet för vissa födoämnen eller andra substanser, leversjukdomar, hjärtsjukdomar och vissa psykiska sjukdomar. Den intagnes medgivande till att informationen får lämnas ut bör i sådana fall om möjligt inhämtas.

Det är av stor vikt att det finns rutiner för hur transportpersonalen inför en transport ska få tillgång till den intagnes patientjournal och medicindosett samt att intagen som är i behov av medicin ska få tillgång till denna i samband med transport.

11 § Anstalten ska rapportera till huvudkontoret om den intagne i samband med hälso- och sjukvård drabbats av eller utsatts för risk att drabbas av allvarlig skada eller sjukdom.

Tandvård

12 § I Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om tandvård för intagna m.fl. finns bestämmelser om den intagnes möjligheter att få bidrag till tandvård.

Glasögon

13 § I Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om glasögon för intagna m.fl. finns bestämmelser om den intagnes möjligheter att få bidrag till glasögon.

Dödsfall

14 § Om en intagen i anstalt har avlidit ska läkare och polismyndighet omedelbart kontaktas. Anstalten ska snarast underrätta den som uppgivits som närmast anhörig till den avlidne.

3 kap. Verkställighetsplanering m.m.

Behandlingskollegium

1 § Behandlingsplan kallas i dessa föreskrifter verkställighetsplan.

Chefen för ett lokalt verksamhetsområde bestämmer behandlingskollegiets sammansättning. Den intagne har rätt att närvara vid kollegiet om det är möjligt av ordnings- och säkerhetsskäl.

Beslut m.m. i samband med kollegiet ska dokumenteras i den intagnes journal.

Allmänna råd

Om det bedöms lämpligt och om den intagne medger det, får även tjänsteman vid annan myndighet t.ex. socialtjänst eller arbetsförmedling, företrädare för organisation, anhörig eller annan enskild person närvara då den intagnes ärende behandlas.

Verkställighetsplan ska upprättas för alla intagna. Se vidare Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om planering av kriminalvårdspåföljd och häktesvistelse.

Programverksamhet

2 § Med programverksamhet avses i denna föreskrift sysselsättning enligt 10 § KvaL.

Tid för programverksamhet utgörs av tiden för sysselsättning och raster om totalt 30 minuter per dag, dock ej lunchrast.

Ordinarie tid för programverksamhet ska förläggas mellan klockan 07.30 och 19.00 helgfri måndag – fredag. Midsommarafton, julafton och nyårsafton jämställs med helgdag. Programverksamhet får förläggas till annan tid om det är lämpligt med hänsyn till programverksamhetens art. Ordinarie tid för programverksamhet ska normalt uppgå till minst 30 och högst 40 timmar per vecka.

Chefen för ett lokalt verksamhetsområde beslutar om förläggning av tid för programverksamhet inom verksamhetsområdet.

3 § Har den intagne inte fyllt 18 år får han eller hon inte arbeta övertid.

4 § Har den intagne fått tillstånd att studera på egen hand, ska han eller hon följa den studieplan som anstalten fastställt.

Om den intagne har fått tillstånd att i anstalten arbeta åt uppdragsgivare utom anstalten eller för egen räkning, ska han eller hon själv bekosta material och hålla sig med nödvändig arbetsutrustning.

4 kap. Kontroll, brev, besök och telefon

Granskning av intagnas post

1 § Befordran och granskning av intagnas post ska ske skyndsamt.

Allmänna råd

Vad som i 25-27 §§ KvaL är föreskrivet om brev gäller enligt 28 § KvaL även annan försändelse och annat skriftligt meddelande än brev. I dessa föreskrifter används benämningarna post, brev och försändelse varmed avses detsamma som i 28 § KvaL.

Om inte särskilda omständigheter föranleder annat ska granskningen av inkommande post slutföras samma dag som posten kommit in till anstalten.

Brev mellan en intagen och en advokat, en svensk myndighet eller vissa internationella organ ska enligt 25 § KvaL normalt vidarebefordras utan granskning. Vilka som är advokater framgår av Advokatsamfundets matrikel. Matrikeln finns på samfundets webbplats, www.advokatsamfundet.se. Statistiska centralbyrån för ett register över samtliga statliga myndigheter förutom kommittéer och särskilda utredare. Registret finns på SCB:s webbplats, www.myndighetsregistret.scb.se. Europadomstolen är ett exempel på ett sådant internationellt organ som avses i 25 § KvaL.

2 § Är den intagne inte närvarande vid granskningen ska denna utföras av minst två tjänstemän.

Allmänna råd

Den intagnes närvaro vid granskningen kan vara särskilt angelägen när anstalten funnit anledning att granska sådan post som avses i 25 § KvaL.

3 § Granskning av en intagens post får ske genom genomlysning av försändelsen i oöppnat skick, öppnande utan genomläsning eller öppnande och genomläsning av innehållet. Har en försändelse öppnats enbart för att söka efter otillåtet föremål, får innehållet inte läsas.

3 a § All post till och från intagna i säkerhetsavdelning ska granskas genom öppning och genomläsning med undantag av vad som anges i 25 § KvaL.

Allmänna råd

Granskning av post till eller från en intagen får enligt 26 § KvaL ske, i de syften som anges i den bestämmelsen, om det bedöms nödvändigt med hänsyn till ordningen och säkerheten. Granskningen får enligt 27 § KvaL inte vara mer ingående än vad som är nödvändigt med hänsyn till granskningens syfte.

Vid misstanke om att viss post innehåller något otillåtet föremål, är ett led i en pågående eller planerad brottslig verksamhet eller är ett led i ett planerat avvikande eller liknande förfarande kan det alltid anses nödvändigt med hänsyn till ordningen och säkerheten att granska posten.

Det kan vara nödvändigt att granska post trots att någon misstanke inte föreligger i det enskilda fallet. Det kan även vara nödvändigt att granska all post vid en viss anstalt eller anstaltsavdelning antingen generellt eller under vissa perioder. All korrespondens får dock inte rutinemässigt granskas vid alla anstalter utan en bedömning av vad som krävs med hänsyn till ordningen och säkerheten måste alltid göras. Slutsatsen av denna bedömning blir naturligtvis olika vid olika anstalter och anstaltsavdelningar bl.a. beroende på vilken säkerhetsnivå den aktuella anstalten eller anstaltsavdelningen har och vilka klienter som är intagna vid en viss anstalt eller anstaltsavdelning. Granskning får även ske genom stickprovskontroller dvs. slumpmässig granskning. I vilken omfattning stickprovskontroller bör ske är beroende av vad som kan anses nödvändigt med hänsyn till ordningen och säkerheten vid den aktuella anstalten eller anstaltsavdelningen.

För att avgöra vilka försändelser som bör granskas kan anstalten t.ex. använda narkotikahund.

4 § Efter granskning som innebär öppning ska försändelsen förseglas.

Den intagne ska underrättas om granskningen. Underrättelse om granskningen ska dock inte ske när en försändelse kvarhållits och det föreligger synnerliga skäl mot underrättelse om kvarhållandet enligt 27 § tredje stycket KvaL.

Allmänna råd

Förseglingen av en försändelse bör göras på ett sådant sätt att innehållet inte kan läsas utan att förseglingen bryts.

Underrättelsen till den intagne bör, då det gäller post till den intagne, ske genom att det på försändelsen anges med stöd av vilket lagrum granskningen har skett, vilken typ av granskning enligt 3 § som har utförts, om den intagne har närvarat vid granskningen eller inte, datum samt vem eller vilka som utfört den. När det gäller post från den intagne bör det inte antecknas på försändelsen att den granskats. Underrättelse bör istället ske genom att motsvarande information lämnas i ett separat dokument till den intagne. I sådant fall ska det även tydligt framgå vilken försändelse som har granskats. I särskilda fall, t.ex. när det för den intagne är särskilt angeläget att mottagaren inte får kännedom om att försändelsen granskats, kan det vara lämpligt att i samråd med den intagne lägga brevet i ett nytt kuvert innan det vidarebefordras.

Den intagne behöver inte underrättas om sådana åtgärder som vidtagits i syfte att avgöra vilka försändelser som bör granskas, t.ex. att narkotikahund använts eller att man känt på försändelsen med händerna.

Synnerliga skäl mot att underrätta en intagen om att en försändelse har blivit kvarhållen enligt 27 § tredje stycket KvaL kan t.ex. vara att arbetet i en redan inledd förundersökning skulle kunna skadas, om försändelsen i sig

innebär en indikation på att polis eller Kriminalvården har vetskap t.ex. om planerad brottslighet eller om försändelsen innehåller information om ett planerat brott, rymningsplaner eller information som kan användas för att hota eller trakassera andra intagna eller kriminalvårdspersonalen.

Särskilda skäl mot att lämna ut en kvarhållen försändelse enligt 27 § tredje stycket KvaL när den intagne frigges kan t.ex. vara att den innehåller information som kan utgöra fara för annans liv eller hälsa, eller uppgifter som kan påverka ordning och säkerhet i anstalten även efter att den intagne frigivits.

5 § Bedöms innehav eller spridning av en försändelse kunna vara straffbart ska polismyndighet snarast underrättas.

Telefonutrustning

6 § En intagen får inte använda eller inneha annan telefonutrustning i anstalt eller under utevistelse med kriminalvårdspersonal än den som tillhandahålls av anstalten.

Anstalten ska, i den utsträckning det lämpligen kan ske och om det är möjligt av ordnings- och säkerhetsskäl, tillåta intagna att ta emot samtal från sitt/sina barn.

Allmänna råd

Otillåten telefonutrustning omfattar mobiltelefon, batteri till sådan telefon, laddare, modem, SIM-kort eller annan utrustning som kan användas vid telefonsamtal eller annan elektronisk kommunikation.

För intagnas telefonsamtal till abonnenter utanför Kriminalvården används ett administrativt betalningssystem för telefonsamtal med stationär telefon – INTIK-systemet – som ger möjlighet till kontroll av vilken person en intagen ringer till.

I de fall intagna kan tillåtas ta emot samtal från sitt/sina barn kan det om det är möjligt lämpligen ordnas genom att anstalten inför/tillhandahåller en fast tid i veckan för inkommande samtal.

Kontroll

7 § Vid slutet anstalt ska normalt kontroll alltid ske avseende den som en intagen önskar samtala med.

Allmänna råd

Vad gäller kontroll avseende den som en intagen önskar samtala med hänvisas till kontroll av besökande.

7 a § Ett avlyssnat telefonsamtal ska föras på språk som förstås av den som avlyssnar samtalet. Om samtalet inte kan föras på ett sådant språk ska tolk anlitas. Om samtalet förs på ett språk som inte förstås av den som avlyssnar, ska samtalet avbrytas.

Om tolkning inte kan ske i direkt samband med telefonsamtal vid säkerhetsavdelning, och samtalet ändå bör få ske, ska samtalet spelas in för senare tolkning.

KVFS 2009:4

Allmänna råd

Av 30 § tredje stycket tredje meningen KvaL följer att telefonsamtal med advokat som biträder den intagne i en rättslig angelägenhet inte får avlyssnas utan den intagnes medgivande.

Särskilt om telefonsamtal för intagna vid säkerhetsavdelning

Allmänna råd

Vid en bedömning av om en intagens telefonsamtal ska avlyssnas eller inte bör en avvägning av flera omständigheter göras. En sådan tungt vägande omständighet är skälen för att den intagne placerats på säkerhetsavdelning. Dessa skäl medför normalt att det är nödvändigt att avlyssna telefonsamtal, se 30 § 3 st KvaL. En annan omständighet är utfallet av den intagnes verkställighet efter placeringen på avdelningen.

Vid en bedömning av vilka personer en intagen vid säkerhetsavdelning ska medges få ringa till bör motsvarande avvägning som i första stycket göras. Skälen för placering på säkerhetsavdelning medför normalt att telefonsamtal inte bör medges till andra privatpersoner än nära anhöriga. Utfallet av den intagnes verkställighet efter placeringen på avdelningen bör dock också beaktas.

Telefontillstånd inom INTIK-systemet

8 § Vid anstalter i säkerhetsklass A-C får av säkerhetsskäl tillstånd att inom INTIK-systemet ringa till IP-telefoni inte medges.

Vid anstalter i säkerhetsklass D-E kan tillstånd att inom INTIK-systemet ringa till IP-telefoni medges efter en avvägning mellan säkerhetsskäl och den intagnes skäl för att ringa samtalet.

9 § Tillstånd att inom INTIK-systemet ringa till en mobiltelefon kan medges efter en avvägning mellan säkerhetsskäl och den intagnes skäl för att ringa samtalet.

Intagnas användande av tjänstetelefon

10 § Om tillstånd att ringa till IP-telefoni eller mobiltelefon inte får eller kan medges inom INTIK-systemet enligt 8 och 9 §§ och den intagne har starka skäl för att få ringa samtalet, bör samtalet istället anordnas genom användande av tjänstetelefon. I sådant fall kan det finnas skäl att avlyssna telefonsamtalet.

Allmänna råd

Starka skäl för att få ringa ett samtal till IP-telefoni eller mobiltelefon kan exempelvis föreligga om det gäller samtal till en nära anhörig som endast har tillgång till sådan telefoni och kontakten inte rimligen kan ordnas på annat sätt eller om det gäller samtal till advokat. Att telefonsamtal till advokat som biträder den intagne i en rättslig angelägenhet inte får avlyssnas följer av 30 § tredje stycket KvaL.

11 § När tjänstetelefon används i de situationer som anges i 10 § kan anstalten debitera den intagne för telefonsamtalet.

**KVFS
2009:4**

Telefonsamtal som kan bekostas av anstalten

12 § Anstalten kan bekosta telefonsamtal som bedöms vara av stor vikt för den intagnes frigivningsförberedelser eller som annars är särskilt angelägna. Anstalten kan också bekosta ett telefonsamtal per vecka mellan den intagne och dennes barn under 15 år, om sådant samtal kan tillåtas.

Allmänna råd

Med frigivningsförberedelser kan avses t.ex. kontakt med myndigheter, arbetsgivare, bostadsföretag, övervakare och enstaka kontakt med närstående. Andra särskilt angelägna telefonsamtal kan t.ex. vara sådant ankomstsamtal som avses i allmänna råd till 1 kap. 7 § dessa föreskrifter, telefonsamtal till nära anhörig vid allvarlig sjukdom eller liknande.

Om en intagen har flera barn som är bosatta på olika adresser bör anstalten bekosta ett telefonsamtal om cirka 10 minuter per vecka till varje barn. Om den intagne har flera barn som är bosatta på samma adress bör istället ett längre telefonsamtal tillåtas. Samtal till den intagnes barn kan bekostas exempelvis genom att den intagne tillhandahåller ett INTIK-telefonkort.

Besök

Allmänt om besök

Allmänna råd

Med uttrycket lämpligen kan ske i 29 § KvaL avses anstaltens förutsättningar för att kunna genomföra besöket, dvs. omständigheter som anstaltsrutiner, personaltillgång och andra praktiska förutsättningar för besök.

Av 29 § tredje stycket andra meningen KvaL framgår att besök av en advokat som biträder den intagne i en rättslig angelägenhet ska vara bevakat bara om advokaten eller den intagne begär det.

Kontroll av den som anmälts som besökare kan ske genom kontroll i bl.a. misstanke- och belastningsregistren, ansvarig för säkerhetsregistret eller genom kontakt med andra myndigheter. Kontroll av en besökare ska ske före första besöket och sedan återkommande. Den intagne bör upplysas om att kontroll kommer att ske och att den intagne bör underrätta den som han eller hon önskar besök av om detta. Om den som ska besöka inte är bosatt i Sverige kan det som en förutsättning för beviljande av besök ställas att den tilltänkte besökaren ska uppvisa dokument utfärdat av behörig myndighet som styrker att han eller hon inte är straffad.

Om det vid kontroll framkommer att den besökande verkställer ett fängelsestraff eller är föremål för kriminalvård i frihet, bör ett besök normalt inte medges såvida inte starka skäl talar för att ett besök ska beviljas. Ett sådant skäl kan t.ex. vara att den besökande är nära anhörig till den intagne eller att den intagne inte har någon annan som kan besöka honom. Det bör i dessa fall övervägas om besöket ska ske med bevakning. Har den

intagne misskött sig i anstalten genom att t.ex. missbruka narkotika, vägrat lämna prov för drogkontroll eller på annat sätt, får detta inte utgöra grund för ett generellt beslut att vägra den intagne besök. En prövning ska ske om det kan antas att den intagne kan försöka påverka den besökande att införa otillåtna föremål i anstalten. Vid varje ansökan om besök måste anstalten göra en individuell prövning.

Starka humanitära skäl talar mot att inte bevilja besök till den intagne av en nära anhörig t.ex. maka, make, registrerad partner, sambo, fästman/-fästmö, barn, föräldrar eller syskon. Detta utgör dock inget hinder för att tillfälligt vägra även en närstående att besöka om denne brutit mot besöksreglerna genom t.ex. insmuggling av otillåtna varor eller att besöket sker under bevakning.

Om en anstalt har besöksrum utrustat med glasruta som förhindrar att den intagne och besökaren kan överlämna föremål till varandra, kan besök genomföras där om den intagne medger det. I ett sådant rum kan användning av övervakningsutrustning för ljud och bild förekomma. Om den intagne inte medger att ett bevakat besök genomförs under sådana villkor får det prövas om besöket istället kan ske i ett vanligt besöksrum med bevakning av tjänstemän närvarande i rummet. Förutsättningarna för besöket bör vara klara i samband med att besöket bokas.

Särskilt om besök för intagna vid säkerhetsavdelning

Allmänna råd

Vid en bedömning av om ett besök behöver vara bevakat eller inte bör en avvägning av flera omständigheter göras. En sådan tungt vägande omständighet är skälen för att den intagne placerats på säkerhetsavdelning. Dessa skäl medför normalt att det är nödvändigt med bevakade besök, se 29 § 2 st KvaL. En annan omständighet är utfallet av den intagnes verkställighet efter placeringen på avdelningen.

Vid en bedömning av vilka personer som en intagen vid säkerhetsavdelning kan få ta emot besök av bör motsvarande avvägning som i första stycket göras. Skälen för placering på säkerhetsavdelning medför normalt att besök av andra privatpersoner än nära anhöriga inte bör medges. Utfallet av den intagnes verkställighet efter placeringen på avdelningen bör dock också beaktas.

Vid bevakade besök kan användning av övervakningsutrustning för ljud och bild förekomma.

Besök av underårig

13 § Den som är under 18 år får besöka den intagne under förutsättning av att ett skriftligt medgivande inhämtas från den eller dem som är den underåriges vårdnadshavare.

Den som är under 15 år får normalt besöka en intagen endast i sällskap med vuxen följeslagare.

Allmänna råd

Skäl kan i vissa fall motivera att inte medge en underårig att besöka den intagne om det kan vara till skada för den som besöker. Detta kan t.ex. vara fallet om den intagne är dömd för sexuella övergrepp mot barn, annan våldsbrottslighet mot barn eller att utfallet av tidigare besök bedömts som skadliga för den underårige.

En noggrann bedömning bör göras av omständigheterna i det enskilda fallet om ett barn ensamt vill besöka en intagen och som huvudregel gäller att en vuxen ska medfölja. Följeslagare kan t.ex. vara vårdnadshavare eller annan stödperson.

Anstalten bör tillämpa flexibla besökstider för att underlätta besök av barn och sådana besök bör prioriteras vid tilldelningen av besöksrum.

Bevakat besök

14 § Vid ett bevakat besök ska samtal föras på språk som förstås av den som bevakar besöket om det inte anses obehövt. Vid behov ska tolk anlitas.

Allmänna råd

Med obehövt kan avses att syftet med bevakningen endast är att förhindra införsel av otillåtna föremål.

Om tolk inte kan närvara personligen kan tolkning ske med hjälp av högtalartelefon.

Besökslägenhet

15 § Vistelse i besökslägenhet får medges en intagen tillsammans med besökare om besöket är obevakat och den intagne tidigare medgivits obevakat besök av den besökande.

Allmänna råd

Vid prövningen ska beaktas att medgivande till vistelse i besökslägenhet i första hand är avsett för att underlätta umgänget med nära anhöriga för intagna som har lång verkställighetstid och inte är i normalpermissionsgång. Besök av barn ska särskilt prioriteras.

Vid prövningen bör även beaktas

- a) möjligheterna att från besökslägenheten kommunicera med personal,*
- b) möjligheterna att snabbt kunna avbryta besöket,*
- c) de risker som kan vara förknippade med den utrustning som finns i en besökslägenhet*

16 § Innan ett besök i en besökslägenhet inleds ska besökaren ges information om lägenheten och om de särskilda förhållanden som gäller där. Sådan information ska alltid avse rätten att när som helst avbryta ett besök, möjligheterna till kommunikation med personal samt besökslägenhetens larmanordningar.

Allmänna råd

Information bör ges i så god tid att en besökare har möjlighet att på egen hand ta ställning till om han eller hon vill nyttja en besökslägenhet. Ett

lämpligt tillfälle att informera besökaren kan vara i samband med besök som normalt ska föregå ett besök i besökslägenhet.

17 § En förutsättning för vistelse i en besökslägenhet är att besökaren innan besöket lämnat sitt skriftliga samtycke därtill.

En besökare under 18 år får inte besöka en intagen i besökslägenhet, om det inte sker i samtidig närvaro av en annan person som anstaltens personal har kännedom om och förtroende för. Dagtid kan dock besök utan närvaro av annan person medges om det finns synnerliga skäl.

Allmänna råd

Vid prövning av om besök utan närvaro av annan person ska medges ska särskilt beaktas barnets utsatthet under besöket. Besök bör medges endast om anstaltens personal har mycket god kännedom om den intagnes relation till barnet.

Det är viktigt att besökande och vårdnadshavare, med tanke på ett barns bästa, är införstådda med de förutsättningarna som gäller vid besök i en besökslägenhet. Vårdnadshavare bör därför redan innan ett besök planeras informeras om detta. Information bör lämnas såväl muntligt som skriftligt och en anteckning göras i den intagnes journal om att så skett. Det kan också vara lämpligt att både den som lämnar och den som mottar sådan information undertecknar en handling, som bekräftar att detta har ägt rum, samt när och hur det skett.

18 § Anstalten ska upprätta särskilda ordningsregler vid användning av besökslägenheten. Av dessa ska bl.a. framgå de rutiner som ska gälla vid besökslägenhetens användande samt hur uppsikt och kontroll ska vara ordnad.

Visitation av den besökande

19 § Den besökande ska före sammanträffandet med den intagne informeras om vad besökare får medföra vid besöket och att han eller hon kan bli föremål för kroppsvisitation eller ytlig kroppsbesiktning både före och/eller efter besöket.

Om den besökande ska bli föremål för kroppsvisitation ska de tillhörigheter den besökande önskar medföra vid besöket undersökas i hans eller hennes närvaro. Andra tillhörigheter får inte undersökas. Dessa ska förvaras så att de inte kan åtkommas av obehörig.

Om den besökande inte vill medverka vid kroppsvisitation eller ytlig kroppsbesiktning ska han eller hon informeras om att besöket kommer att inställas.

Påträffas vid visitation av den besökande, droger, vapen eller annat som kan utgöra fara för den intagne eller annan kan besöket normalt inte genomföras och det ska övervägas om polisanmälan bör göras.

Allmänna råd

Kroppsbesiktning t.ex. utandningsprov, får inte ske av den besökande, även om denne begär detta.

Visitation av barn bör företrädesvis avse de minst ingripande formerna av kontroll, t.ex. undersökning av ytterkläder, användande av handdetektor eller passering genom s.k. portaldetektor.

**KVFS
2009:4**

20 § Personliga tillhörigheter som den besökande önskar lämna till en intagen och som den intagne önskar inneha i anstalten ska överlämnas till anstaltens personal för prövning av om innehav kan medges.

Studiebesök

21 § Vid studiebesök eller besök av andra utomstående ska hänsyn tas till de intagnas anonymitetsskydd. Anställda inom Kriminalvården betraktas inte som utomstående.

De intagna ska i god tid underrättas om förestående besök. Tillträde för besökande till en intagens bostadsrum får endast ske efter den intagnes medgivande och tillstånd av personalen.

Tvångsåtgärder

Kroppsvsitation och kroppsbesiktning

Allmänna råd

Av 52 c § KvaL framgår bl.a. att kroppsvisitation eller kroppsbesiktning inte får göras mer ingående än vad ändamålet med åtgärden kräver och att all den hänsyn som omständigheterna medger ska iakttas.

Hänsyn bör exempelvis tas till intagna som på grund av religiösa, etiska, kulturella eller andra skäl anser det kränkande att låta sig undersökas av personal av motsatt kön.

Kroppsvsitation, kroppsbesiktning eller andra kontrollåtgärder förutsätter givetvis i varje enskilt fall ett beslut om att så ska ske.

Sådana beslut är dock att betrakta som faktiskt handlande vilket betyder att de inte är underkastade de formkrav på skriftlighet och annat som gäller slutliga beslut i ärenden om t.ex. utevistelser.

Det innebär att de kontrollåtgärder som genomförs av olika anledningar inte behöver föregås av skriftliga beslut med motivering etc. och den intagne behöver inte heller underrättas om beslutet innan kontrollåtgärden genomförs. Besluten kan vara muntliga och den intagne får kännedom om beslutet i och med att det verkställs. För det fall att det i samband med exempelvis kroppsvisitation påträffas föremål som kan bli föremål för beslag eller annan åtgärd bör beslut fattas om vilka vidare åtgärder som ska vidtas.

En annan sak är att kontrollåtgärden kan vara sådan viktig händelse eller åtgärd att det kan vara befogat med dokumentation i behandlingsjournalen.

Även om besluten utgör faktiskt handlande är det lämpligt att behörigheten att fatta sådana beslut regleras. I 39 c § KvaF finns en miniminivå angiven vad gäller yttlig kroppsvisitation. I övrigt bör behörigheten att fatta beslut om kontrollåtgärder vara avhängig av hur ingripande den aktuella kontrollåtgärden är.

**KVFS
2009:4**

22 § Kroppsbesiktning eller ytlig kroppsbesiktning får, om inte synnerliga skäl föreligger, aldrig göras i närvaro av annan intagen. Vid kroppsbesiktning och ytlig kroppsbesiktning, med undantag av lämnande av prov för drogkontroll, ska en tjänsteman närvara som vittne.

23 § Vid behov ska den som ska kroppsvisiteras, genomgå ytlig kroppsbesiktning eller kroppsbesiktning, få ombyteskläder eller annat att ta på sig. Detta gäller även vid kroppsvisitation eller ytlig kroppsbesiktning av en besökare.

Ytlig kroppsvisitation

24 § Vid ytlig kroppsvisitation (skyddsvisitation) med eller utan handdetektor, får den som utför undersökningen endast känna utanpå den undersöktes kläder och kontrollera vad denne bär på sig eller har med sig.

Kroppsvisitation

25 § Vid kroppsvisitation ska den som ska visiteras ta av sig ytterkläder och överlämna dessa samt andra tillhörigheter för undersökning. Om övriga kläder behöver undersökas, ska även dessa överlämnas för undersökning.

Ytlig kroppsbesiktning

26 § Vid ytlig kroppsbesiktning ska den som ska undersökas uppmanas att helt klä av sig och därefter ställa sig upp. Därefter ska den nakna kroppen inklusive förekommande proteser undersökas. Det är inte tillåtet att vidröra andra delar av kroppen än huvudhår och eventuell peruk. Den som undersöks får uppmanas att visa upp fotsulorna, handflatorna samt lyfta upp armarna så att armhålorna kan kontrolleras. Han eller hon får inte anmodas att inta andra speciella ställningar så att andra delar av kroppen ska kunna granskas.

Kroppsbesiktning

27 § Vid kroppsbesiktning ska den intagne helt klä av sig. Hela den nakna kroppen får därefter undersökas, såväl dess yttre som dess håligheter. Vid sådan undersökning får den intagne uppmanas att inta sådan kroppsställning så att dolda delar av kroppen blir åtkomliga för besiktning. Vid kroppsbesiktning är det om undersökningen så kräver, tillåtet att röra vid den undersöktes kropp samt att ta bort förekommande bandage eller proteser.

Allmänna råd

Kroppsbesiktning avser en undersökning av kroppens yttre och inre men kan även innefatta undersökning av kroppsprodukter t.ex. avförings-, urin-, blod- och utandningsprov och andra prov för drogkontroll.

Tulltoalett

28 § Vid kroppsbesiktning som syftar till att möjliggöra undersökning om den intagne har något föremål i kroppen genom användning av s.k. tulltoalett eller på annat sätt, ska den intagne hållas under ständig tillsyn.

Beslut om sådan kroppsbesiktning ska omprövas så ofta som det finns anledning till det, dock minst var tredje dag. Har vid sådan omprövning beslut meddelats om

att en intagen fortfarande ska bli föremål för sådan kroppsbesiktning ska beslutet omedelbart anmälas till chefen för det lokala verksamhetsområdet.

**KVFS
2009:4**

Visitation av bostadsrum

29 § Anstalten ska visitera intagnas bostadsrum efter behov så att rätt nivå upprätthålls vad gäller ordning och säkerhet. Anstalten ska fortlöpande analysera behovet av sådana visitationer.

30 § Vid visitation av den intagnes bostadsrum ska normalt minst två tjänstemän delta när omhändertagande av egendom är aktuell.

Allmänna råd

Visitationer av bostadsrum och allmänna utrymmen bör omfatta kontroll av ren säkerhetskaraktär, av hygieniska förhållanden, av den intagnes innehav av personliga tillhörigheter och tecken på skadegörelse.

Fängsel

31 § Har den intagne belagts med fängsel ska personalen hålla noggrann uppsikt över den intagne så länge åtgärden består.

5 kap. Avskildhet

Tillfälligt avskiljande enligt 17 § KvaL

1 § Ett tillfälligt avskiljande enligt 17 § KvaL får inte pågå längre än vad som är nödvändigt för att den situation som orsakat avskiljandet ska kunna hanteras.

Allmänna råd

Ett tillfälligt avskiljande enligt 17 § KvaL förutsätter inte att den eller de som avskiljs kan knytas till de omständigheter som ligger till grund för beslutet. Avskiljande kan med stöd av 17 § KvaL ske av en hel avdelning vid hot eller allmän oro om det är nödvändigt för att upprätthålla ordningen och säkerheten. Avskiljande kan också ske på grund av omständigheter som inte har samband med de intagna; exempelvis om ordningen eller säkerheten inte kan upprätthållas på grund av att elektriciteten slagits ut. Ett avskiljande enligt 17 § KvaL bör normalt inte pågå under längre tid än några timmar eller något dygn. Ett avskiljande enligt 17 § KvaL kan emellertid behöva följas av avskiljande av enskilda intagna enligt någon annan avskiljandegrund i KvaL.

Underrättelse till region om vissa omprövningsbeslut

2 § Regionen ska snarast underrättas om beslut som har meddelats vid omprövning enligt 20 § tredje stycket KvaL och som innebär att en intagen fortfarande ska hållas avskild från andra intagna.

6 kap. Förflyttning m.m.

Förflyttning till annan anstalt

1 § Samråd med häkte ska ske före beslut om placering i häkte enligt 23 § och 50 § KvaL.

2 § Om den intagne ska förflyttas till annan anstalt, häkte eller sjukhus, ska den som tjänstgör som sjuksköterska om möjligt kontaktas och få nödvändig information om den planerade förflyttningen.

3 § Vid förflyttning till en annan anstalt, häkte eller sjukhus eller vid frigivning, ska den intagne, om möjligt själv ombesörja att de tillhörigheter han eller hon förvarar i bostadsrummet nedpackas i av anstalten tillhandahållet emballage som den intagne därefter själv ska plombera med en tjänsteman som vittne. Även tillhörigheter som anstalten förvarat för den intagnes räkning ska, av den intagne, kontrolleras mot förteckning och kvitteras samt nedpackas i lämpligt emballage som den intagne själv ska plombera med en tjänsteman som vittne. Därvid ska pengar, värdesaker och värdehandlingar förpackas i en särskild effektpåse för engångsbruk, som ska vara försedd med löpande numrering. Antalet kollin ska förtecknas i den intagnes närvaro och kvitteras av denne. Den intagne ska få en kopia av denna förteckning samt en kopia på den förteckning över föremål som förvarats av anstalten för den intagnes räkning.

4 § Om den intagne inte själv kan ombesörja nedpackning av de tillhörigheter som förvarats i bostadsrummet respektive plombering av emballage, ska två tjänstemän utföra detta på sätt som anges i 3 §. De tillhörigheter som har förvarats av Kriminalvården för den intagnes räkning ska, innan emballaget plomberas, kontrolleras och kvitteras av tjänstemännen. Dessa ska även upprätta och under-teckna en förteckning över antal kolli som ska skickas. Den intagnes tillhörigheter samt kopior av uppgjorda förteckningar ska så snart det kan ske skickas dit den intagne förflyttats eller vid frigivning till den intagne.

5 § Det verksamhetsställe som fattat beslut om placering i häkte ska tillse att den intagne återförs eller begärs förflyttad så snart anledningen till häktesplaceringen upphört eller senast inom föreskriven tid.

6 § Bedömer anstalten att den intagne ska prövas för placering på säkerhetsavdelning ska detta anmälas till huvudkontoret. Görs bedömningen att den intagne ska prövas för placering på avdelning för särskilt krävande intagna ska detta anmälas till placeringsenheten.

7 kap. Innehav av egendom m.m.

KVFS
2009:4

Bostadsrummets utrustning

1 § Den intagnes bostadsrum ska normalt vara utrustat med säng, bäddutrustning, stol, bord, skåp, spegel, väggstavla, mugg och TV. Bostadsrum i en öppen anstalt behöver dock inte utrustas med TV om sådan finns på bostadsavdelningen. Vid behov ska bostadsrum också utrustas med bordsfläkt. Klockradio eller väckarklocka ska finnas om motsvarande funktion inte finns i TV:n. Den intagne ska själv kunna reglera inflödet av dagsljus.

Första stycket gäller inte för bostadsrum på avdelning för intagna som är placerade i avskildhet. På sådan avdelning ska bostadsrummen, utifrån förutsättningarna i det enskilda fallet, utrustas på ett sådant sätt att standarden för ett normalutrustat bostadsrum uppnås i den utsträckning det är möjligt. Vid bedömningen av hur rummet ska vara utrustat ska särskilt beaktas ordningen och säkerheten i anstalten, byggnadstekniska förhållanden och den tid som placeringen i det aktuella bostadsrummet kan komma att vara.

I slutna anstalt ska i varje bostadsrum finnas en signalanordning som möjliggör kommunikation med personalen. I öppen anstalt ska sådan anordning finnas på varje bostadsavdelning.

Allmänna råd

Skäl att inte fullt ut utrusta bostadsrummet enligt kraven i första stycket kan föreligga när en intagen på grund av sitt eget beteende är placerad i avskildhet. Det kan gälla exempelvis en intagen som uppträder eller kan antas uppträda våldsamt och därför kan antas förstöra utrustningen eller använda utrustningen som tillhygge. Det kan även gälla en intagen som riskerar att skada sig själv.

Om en intagen är placerad i avskildhet av andra skäl än sitt eget beteende, till exempel på grund av hot mot den intagne, bör bostadsrummet normalt tillföras extra utrustning. Detsamma gäller om en intagen på grund av exempelvis platsbrist måste placeras i bostadsrum med lägre standard. Sådan komplettering kan dock underlåtas om det exempelvis saknas el- eller antennuttag i rummet.

Egendom som tillhandahålls av anstalten m.m.

2 § Anstalten ska tillhandahålla kläder och skor, sängkläder och handdukar. Kvinnor ska tillhandahållas kläder som är anpassade för kvinnor. Kläder, sängkläder och handdukar ska utifrån allmänna hygieniska krav bytas regelbundet. Sådana byten behöver inte ske om den intagne har möjlighet att tvätta själv.

Anstalten ska i den utsträckning det behövs för normal konsumtion tillhandahålla nödvändiga basartiklar för den intagnes personliga hygien. Särskild hänsyn ska därvid tas till kvinnliga intagnas behov.

Allmänna råd

Kraven i 5 § om att innehav inte får äventyra ordningen eller säkerheten i anstalten, försvåra visitation eller vålla sanitär olägenhet medför att den intagne inte bör få förvara mer kläder, sängkläder och handdukar än vad som behövs mellan två tvättbyten. Om den intagne har möjlighet att själv

tvätta sina kläder och handdukar bör den tillåtna mängden anpassas efter det intervall med vilket den intagne har möjlighet att tvätta.

Med basartiklar för personlig hygien avses i första hand tandborste, tandkräm, tvål, schampo, deodorant, rakartiklar och menstruationsskydd.

3 § I den utsträckning det lämpligen kan ske får anstalten tillhandahålla CD-spelare och hörlurar, musikinstrument, sällskapsspel och enklare spelkonsoler utan möjlighet till kommunikation eller lagring av data.

Allmänna råd

Sådan utrustning som avses i 3 § kan lämpligen i mindre mängd finnas i anstalten för växelvis utlåning till de intagna. En förutsättning för sådan utlåning bör vara att den intagne tidigare inte har manipulerat eller på annat sätt skadad utlånad egendom eller att han eller hon kan antas komma att göra det.

4 § Anstalten ska ge den intagne möjlighet att köpa varor genom kioskförsäljning eller varuautomat. Varusortimentet ska fastställas av anstalten.

Betalkort för användning av Kriminalvårdens telefonutrustning ska säljas av kiosken eller, om sådan inte finns, av anstalten.

Tillåtet innehav

5 § Med de begränsningar som följer av 12 – 18 §§ får en intagen inneha egendom i sitt bostadsrum enligt bestämmelserna i 6 – 11 §§. Innehav får dock inte äventyra ordningen eller säkerheten i anstalten, motverka den behandling som den intagne genomgår, försvåra visitation eller vålla sanitär olägenhet.

Allmänna råd

Innehav av t.ex. domshandlingar, beslut och förhörprotokoll bör normalt inte tillåtas på grund av säkerhetsskäl eftersom dessa kan spridas och medföra att andra intagna utsätts för hot eller trakasserier. Detta gäller även emblem, fotografier eller andra kännetecken som visar tillhörighet till vad som uppfattas som kriminella sammanslutningar eller extrema organisationer vilka inte är främmande för att använda våld.

Kraven att innehav inte får försvåra visitation eller vålla sanitär olägenhet medför att den intagne inte bör få förvara exempelvis inaktuella dagstidningar eller skämd frukt eller annat avfall på sitt bostadsrum. Tomburkar och tomflaskor som kan pantas bör endast få förvaras på bostadsrummet till nästa tillfälle att panta dem infaller.

I en öppen anstalt kan det finnas skäl att tillåta innehav av egendom i större antal än i en sluten anstalt.

6 § En intagen får inneha sådan egendom som tillhandahålls av anstalten och som är avsedd för den intagnes personliga bruk.

En intagen får inneha sådan egendom som är inköpt i kiosken eller varuautomaten. Innehav av rökverk och tillbehör i den intagnes bostadsrum kan dock begränsas genom anstaltens lokala ordningsregler.

Allmänna råd

Egendom som är avsedd att användas av flera intagna, som t.ex. racketar och andra redskap avsedda för fritidsverksamhet, är normalt inte avsedd för den intagnes personliga bruk.

7 § En intagen får inneha glasögon eller annat synhjälpmedel, hörselhjälpmedel, armbandsur, ett fåtal smycken, elektriska hygienartiklar av enklare slag, utrustning som behövs för att utöva sin religion, fotografier, brev och vykort, affischer samt, om den intagne har tillgång till CD-spelare eller motsvarande, CD-skivor eller motsvarande.

Allmänna råd

Linsor bör kunna tillåtas i stället för glasögon om hanteringen av linserna kan ske på ett sådant sätt att den inte utgör en säkerhetsrisk.

Armbandsur och smycken kan typiskt sett användas som betalningsmedel. Anstalten bör därför iaktta restriktivitet i fråga om sådant innehav. Innehav av armbandsur av enklare beskaffenhet, vigselring samt ett fåtal andra smycken av mindre värde bör normalt kunna medges.

Den intagnes innehav av elektriska apparater bör begränsas till ett fåtal.

Med utrustning som behövs för att utöva religion avses exempelvis bönenatta.

Den intagnes innehav av fotografier, brev och vykort, affischer samt CD-skivor bör begränsas med utgångspunkt i bestämmelserna i 5 §. En intagen bör inte få inneha fler affischer än vad som ryms på bostadsrummets väggtafva. Det maximala antalet CD-skivor bör i normalfallet uppgå till 20. I antalet tillåtna CD-skivor bör även eventuella spel till spelkonsoler räknas med. Innehavet av sådana spel bör dock prövas utifrån bestämmelserna i 8 §. Innehav av så kallade hembrända skivor bör inte medges med hänvisning till bestämmelserna i 5 §.

8 § Privata tillhörigheter utöver vad som anges i 7 § får innehas under förutsättning att den intagne visar att innehavet är motiverat med hänsyn till att verkställigheten ska kunna genomföras på ett ändamålsenligt sätt.

Beslut i fråga om sådana tillhörigheter som avses i första stycket gäller endast på den anstalt där det fattades. Ett beslut om innehav kan återkallas om det föreligger sådana förutsättningar som anges i 5 §.

Allmänna råd

Exempel på sådana privata tillhörigheter som kan få innehas enligt 8 § kan vara handarbeten av olika slag och utrustning för andra fritidssysselsättningar som kan utföras på bostadsrummet. Innehav av privata tillhörigheter som behövs för att utföra arbete som den intagne själv har skaffat sig kan medges om arbetet bedöms främja utsikterna för den intagne att efter frigivningen inordna sig i samhället.

I en öppen anstalt eller öppen anstaltsavdelning kan innehav av privata tillhörigheter vara motiverat i större utsträckning än i sluten anstalt eller anstaltsavdelning med hänsyn till att de intagna har mera utvistelser och

*också på andra sätt ska förberedas för frigivningen samt att de säkerhets-
skäl som motiverar innehavsbegränsningar är av något mindre betydelse
för ordningen och säkerheten i anstalten.*

9 § En intagen i en sluten anstalt får, med de begränsningar som följer av Kriminalvårdens föreskrifter om ersättningar till intagna, disponera den ersättning för sysselsättning han eller hon får av anstalten. Den intagne får dock inte disponera ett högre belopp än 1,8 procent av gällande prisbasbelopp per vecka för sådana inköp som avses i 4 §.

Pengar som ankommer till eller anträffas hos en intagen och som inte utgör ersättning för sysselsättning ska omhändertas om det inte är uppenbart oskäligt.

Varje vecka får, om inte särskilda skäl talar emot det, en överföring göras från en intagens omhändertagna medel till dennes konto för disponibla medel. Det överförda beloppet får, för en intagen som inte är ålderspensionär, uppgå till högst 0,83 procent av gällande prisbasbelopp om det inte föreligger särskilda skäl. En överföring får dock göras endast under förutsättning att behållningen på kontot för disponibla medel efter överföringen och utbetalning av den intagnes ersättning för sysselsättning inte överstiger 1,8 procent av prisbasbeloppet. I övrigt får omhändertagna pengar inte disponeras av den intagne med mindre än att det föreligger särskilda skäl.

Beloppen i denna bestämmelse ska utjämnas till närmast högre tiotal kronor.

10 § En intagen i en öppen anstalt får, med de begränsningar som följer av Kriminalvårdens föreskrifter om ersättningar till intagna, disponera den ersättning för sysselsättning han eller hon får av anstalten. Den intagne får dock inte disponera ett högre belopp än 2,5 procent av gällande prisbasbelopp per vecka för sådana inköp som avses i 4 §.

Pengar som ankommer till eller anträffas hos en intagen och som inte utgör ersättning för sysselsättning ska omhändertas om det inte är uppenbart oskäligt.

Varje vecka får, om inte särskilda skäl talar emot det, en överföring göras från en intagens omhändertagna medel till dennes konto för disponibla medel. En överföring får dock göras endast under förutsättning att behållningen på kontot för disponibla medel efter överföringen och utbetalning av den intagnes ersättning för sysselsättning inte överstiger 2,5 procent av prisbasbeloppet. I övrigt får omhändertagna pengar inte disponeras av den intagne med mindre än att det föreligger särskilda skäl.

Beloppen i denna bestämmelse ska utjämnas till närmast högre tiotal kronor.

Allmänna råd

Pengar som lämnas till den intagne av exempelvis en besökare anses ankomna till den intagne och kan omhändertas av anstalten. Om en intagen ankommer till en anstalt mellan två tillfällen för löneutbetalning kan det vara uppenbart oskäligt att omhänderta samtliga den intagnes pengar.

Sådan överföring som avses i 9 och 10 §§ tredje styckena bör göras samma dag som anstalten betalar ut ersättning för sysselsättning. Om ersättning betalas ut varannan vecka bör överföringen övriga veckor ske på samma veckodag som ersättning betalas ut.

Särskilda skäl som talar mot att en intagen får föra över omhändertagna medel till sitt konto för disponibla medel kan vara att den intagne på ett allvarligt sätt åsidosätter sin verkställighetsplanering eller att det har framkommit misstankar om att han eller hon spelar om pengar eller har hanterat narkotika inom anstalten.

Särskilda skäl som talar för att en intagen ska få föra över ett större belopp än 0,83 procent av prisbasbeloppet från omhändertagna medel till sitt konto för disponibla medel kan vara att den intagne av medicinska skäl varit oförmögen att helt eller delvis delta i programverksamhet eller att den intagne på grund av brist på programverksamhet, lärare eller annan personal fått en lägre ersättning än normalt.

Särskilda skäl för att få disponera omhändertagna medel kan vara att den intagne visar att pengarna ska användas för en legitim betalning som är angelägen. En legitim betalning kan avse exempelvis hyra, underhåll, avbetalningar på skatte- eller underhållsskulder, skulder till tandläkare eller andra skulder till det allmänna, avbetalningar inom ramen för en skuldsanering, avbetalning på lån eller annat liknande ändamål. En intagen som följer sin verkställighetsplanering kan ges möjlighet att disponera omhändertagna medel för inköp som bedöms vara motiverade med hänsyn till ändamålet med verkställigheten. Sådana inköp kan avse exempelvis böcker, kurslitteratur eller utrustning för fritidsaktiviteter som den intagne får inneha.

De innehållna (sparade) medlen på permissionskontot ska användas till utgifter som en intagen kan ha i samband med permission och frigivning, t.ex. för resa, uppehälle, inköp av kläder och liknande. En intagen, som inte alls kommer eller under avsevärd tid inte kommer att komma i åtnjutande av permission på grund av lång strafftid eller av annan orsak, kan få använda pengarna på permissionskontot till insatser som avser att främja hans eller hennes anpassning i samhället efter frigivningen, om det är uppenbart att de inte behövs för kostnader i samband med frigivningen. Exempel på sådana insatser kan vara ekonomisanering, ekonomiskt stöd till familjen och liknande. Pengarna kan också få användas till andra ändamål som bedöms som angelägna. Anstalten beslutar om användningen av medlen och storleken på de belopp som får användas.

11 § På anstalt som inte är kontantlös gäller de beloppsgränser som föreskrivs i 9 och 10 §§ i fråga om en intagens innehav av kontanter.

Förbud mot innehav av viss egendom m.m.

12 § Om inte annat följer av denna paragraf får en intagen inte använda eller inneha privata tillhörigheter av sådant slag som tillhandahålls av anstalten. En intagen får dock inneha sådana privata tillhörigheter som är köpta i kiosken eller varuautomaten.

En intagen får inneha privata underkläder och privata träningskor. En öppen anstalt eller öppen anstaltsavdelning får föreskriva att en intagen får inneha även andra kläder och skor.

En intagen i en öppen anstalt eller öppen anstaltsavdelning får, om inte särskilda skäl talar emot det och inte annat hinder häremot finns, inneha privat egendom av sådant slag som avses i 3 § även om sådan tillhandahålls av anstalten.

Om det föreligger särskilda skäl får en intagen inneha andra kläder och skor, sängkläder och bäddutrustning än sådana som tillhandahålls av anstalten.

Allmänna råd

Hinder mot att tillåta innehav av privat egendom av sådant slag som avses i 3 § på en öppen anstalt kan vara sådana förhållanden som anges i 5 §.

Särskilda skäl att besluta om undantag avseende kläder, sängkläder och bäddutrustning kan vara att den intagne av medicinska eller storleksmässiga skäl behöver sådan utrustning som anstalten inte omedelbart kan tillhandahålla.

En öppen anstalt eller en öppen anstaltsavdelning kan besluta om undantag avseende andra kläder och skor än underkläder och träningskor t.ex. som en del i utslussningsverksamhet.

I fråga om mängden privata kläder som får innehas kan ledning hämtas i det allmänna rådet till 2 §.

13 § En intagen får inte inneha egendom som typiskt sett kan användas som betalningsmedel eller för att begå brott under verkställigheten.

Allmänna råd

Stora mängder varor av sådant slag som en intagen normalt tillåts inneha, som t.ex. kioskvaror, kan under vissa omständigheter antas fungera som betalningsmedel. Innehav av sådana varor kan därför nekas med stöd av bestämmelsen i 13 §.

Betalkort för användning i Kriminalvårdens telefonutrustning kan användas som betalningsmedel. En intagen bör därför normalt inte få inneha mer än enstaka sådana kort. Även innehav av lotter som utfallit med vinst bör begränsas med stöd av denna bestämmelse.

14 § En intagen får inte i anstalt eller under utevistelse med kriminalvårdspersonal inneha eller använda annan datorutrustning, andra spelkonsoler eller andra tillbehör till sådan utrustning än sådan som tillhandahålls av anstalten. En intagen får dock, under de förutsättningar som i övrigt gäller för innehav av privata tillhörigheter, inneha en privat sådan enklare spelkonsol utan möjlighet till kommunikation eller lagring som avses i 3 § om inte sådan tillhandahålls av anstalten. En intagen i en öppen anstalt kan också med stöd av bestämmelserna i 12 § tredje stycket få inneha en privat sådan spelkonsol även om sådana tillhandahålls av anstalten.

Allmänna råd

Anstalten bör i sin utbildningsverksamhet tillgodose det behov av dator som finns för en intagens studier. Om den intagne bedriver av anstalten godkända studier på sin fritid och han eller hon har behov av dator för att fullfölja

studierna bör anstalten, om det är möjligt, tillhandahålla dator i den intagnes bostadsrum. Detsamma kan gälla för en intagen som har behov av dator för angelägna frigivningsförberedelser, t.ex. ansökan om arbete.

Bestämmelser om de datorer som anstalten tillhandahåller finns i Kriminalvårdens riktlinjer för intagnas användning av datorer och Internet.

15 § I fråga om innehav av alkohol, läkemedel m.m. finns bestämmelser i 1 kap. 10 och 21 §§. Anstalten får dock, efter en individuell bedömning och samråd med läkare eller sjuksköterska, besluta att den intagne får inneha vissa läkemedel i sitt bostadsrum, om det inte möter något sådant hinder som avses i 5 §.

Allmänna råd

Hinder mot innehav av läkemedel i den intagnes bostadsrum kan vara bl.a. att den intagne inte kan förvara sina läkemedel på ett säkert sätt, läkemedlets art, klientsammansättning på avdelningen samt vad som i övrigt är känt om den intagnes personliga förhållanden.

16 § I fråga om innehav av telefonutrustning finns bestämmelser i 4 kap. 6 §.

Förbud mot innehav av vissa böcker, tidningar och tidskrifter

17 § Böcker, tidskrifter och tidningar som uppmanar till brott eller som innehåller beskrivningar om hur man tillverkar droger eller föremål som kan användas som brottsverktyg får inte innehas.

Vapenkataloger och liknande vapenpublikationer får inte innehas.

18 § En intagen som genomgår behandling för sexualbrottsdömda får inte inneha böcker, tidskrifter eller tidningar med pornografiskt innehåll.

En intagen som genomgår behandling mot missbruk får inte inneha böcker, tidskrifter eller tidningar som förhållig bruk av sådant som den intagne missbrukar.

Allmänna råd

Regleringen i 17 – 18 §§ är inte en uttömmande uppräknings av i vilka fall innehav av böcker, tidskrifter eller tidningar kan nekas på grund av att de kan äventyra ordningen eller säkerheten eller att de kan antas motverka den behandling som den intagne genomgår. Regleringen i 24 § KvaL kan också vara tillämplig exempelvis när en intagen genomgår behandling i syfte att lära sig kontrollera sina aggressioner eller behandling i syfte att motverka kriminella attityder och värderingar.

En av Kriminalvårdens huvuduppgifter är att verka för att återfall i brott förebyggs. Som en följd härav bör all verksamhet som bedrivs i anstalt ses som en del i behandlingen som den intagne genomgår. Behandlingen av en intagen som är dömd för sexualbrott omfattar således inte enbart den tid som den intagne t.ex. genomgår ett visst program, utan även andra åtgärder som syftar till att påverka den intagne att inte återfalla i brott, såsom motivations- och förberedelsearbete, samtal och uppföljning. Detsamma gäller för den som har behov av behandling mot missbruk.

Med pornografiskt innehåll avses text och bilder som på ett ohöjlt och utmanande sätt återger eller beskriver ett sexuellt motiv, t.ex. bilder som visar samlag eller könsorgan.

Med missbruk avses i första hand missbruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller andra beroendeframkallande medel, men även exempelvis spelmissbruk kan omfattas.

En utgångspunkt vid prövningen av vilken innehavsbegränsning som kan göras med stöd av 17 – 18 §§ kan vara att det normalt inte finns skäl att begränsa innehav av sådan litteratur som ingår i det ordinarie utbudet på ett offentligt bibliotek.

Förvaring av privata tillhörigheter

19 § Till förvaring i anstalten får normalt endast mottas sådana privata tillhörigheter som den intagne kan antas få inneha i sitt bostadsrum eller använda under utevistelse eller som är nödvändiga när den intagne frigges och som utan olägenhet kan förvaras av anstalten. Värdeföremål ska förvaras i säkerhetsskåp.

Den intagne är skyldig att se till att de privata tillhörigheter som inte ska förvaras av anstalten skickas eller hämtas från anstalten.

Allmänna råd

Vad den intagne kan antas få inneha i sitt bostadsrum framgår av detta kapitel. Under utevistelse kan den intagne antas använda privata kläder, värdehandlingar, värdesaker och pengar som den intagne inte får inneha i sitt bostadsrum.

Med värdeföremål avses förutom pengar och värdepapper även t.ex. smycken, klockor, kreditkort och mobiltelefoner.

Om den intagne inte ser till att tillhörigheter som inte ska förvaras av anstalten skickas eller hämtas bör anstalten be den intagne uppge en adress dit tillhörigheterna kan skickas på den intagnes bekostnad och dit Kriminalvården kan skicka eventuella tillhörigheter som lämnats kvar när den intagne lämnar anstalten.

20 § Sådana böcker, tidskrifter och tidningar som avses i 17 – 18 §§ får förvaras av anstalten trots att de inte får innehas i bostadsrummet.

21 § När den intagne skrivs in i anstalten ska en förteckning över alla tillhörigheter som förvaras av anstalten upprättas. Tillhörigheterna ska beskrivas. Egendom med stort ekonomiskt värde ska även fotograferas. Förteckningen ska skrivas under av den intagne och den tjänsteman som upprättat förteckningen. Om den intagne vägrar att skriva under ska ytterligare en tjänsteman, efter kontroll, skriva under förteckningen.

Förteckningen ska därefter löpande uppdateras avseende inlämning och uttag av tillhörigheter. Om en tillhörighet tas ut ur förrådet för att innehas av den intagne ska den intagne kvittera uttaget. I övrigt skall därtill behörig tjänsteman notera inlämningar och uttag. Om den intagne vill att anstalten ska kvittera att vissa tillhörigheter har mottagits för förvaring ska anstalten göra det.

Egendom som tagits emot för förvaring ska förvaras så att den inte kan åtkommas av obehörig. Anstalten ska utarbeta rutiner som medför att intagnas egendom hanteras på ett säkert sätt.

Kriminalvården ansvarar enbart för sådana tillhörigheter som tagits emot för förvaring.

Allmänna råd

Teknisk utrustning och s.k. märkeskläder eller klädustrustning som kan antas ha ett stort ekonomiskt värde, beskrivs lämpligen i förteckningen med angivande av märke, modellbeteckning eller serienummer.

Endast ett fåtal, för ändamålet särskilt utsedda, tjänstemän bör ha tillgång till intagnas egendom.

22 § Den intagnes tillhörigheter får inte lämnas till någon annan än den intagne utan den intagnes skriftliga medgivande eller myndighets beslut. Egendom som lämnas ut ska kvitteras av mottagaren.

23 § Kvarlämnade tillhörigheter, vars ägare inte har angivit vart de ska skickas, ska förvaras av anstalten till dess de hämtas av ägaren, dennes ombud eller preskription inträder.

Hittegods

24 § Egendom som påträffas inom anstaltsområdet och vars ägare inte kan fastställas ska betraktas som s.k. institutionsgods.

Allmänna råd

Vad som avses med s.k. institutionsgods framgår av Rikspolisstyrelsens allmänna råd om hantering m.m. av hittegods, FAP 650-2.

Anträffande av föremål av mindre värde kan lämpligen anmälas till polisen med visst intervall. Föremålen bör förvaras av anstalten.

Anträffande av föremål av större värde bör anmälas till polisen så snart det kan ske. Sådana föremål bör överlämnas till polisen för förvaring. Kriminalvården bör inte avstå rätten till godset till förmån för upphittaren.

8 kap. Fritid

1 § Anstalten ska tillhandahålla ett varierat utbud av fritidssysselsättningar. Fritidsaktiviteterna ska i den utsträckning det lämpligen och rimligen kan ske tillgodose en intagens behov, vara individuellt anpassade och ingå i verkställighetsplanen. Sådana fritidsaktiviteter som den intagne kan fortsätta med efter frigivningen ska prioriteras. Anstalten ska tillhandahålla den utrustning som behövs för att kunna delta i de fritidssysselsättningar som utförs i anstalten.

2 § En intagen ska, i den utsträckning det lämpligen kan ske, ha möjlighet att ta del av ett varierat utbud av litteratur och samhällsinformation. Detta ska normalt ske genom samverkan mellan anstalten och offentligt bibliotek.

Vistelse utanför anstalt

3 § Vid fritidsverksamhet utanför anstalten enligt 14 § andra stycket KvaL, ska eventuella villkor för sådan utevistelse anges i beslutet och framgå av den permissionssedel som ska utfärdas.

Allmänna råd

Av 14 § första stycket KvaL framgår att en intagen ska beredas tillfälle till lämplig fritidssysselsättning och att den intagne bör uppmuntras att ägna sig åt egna intressen som kan bidra till hans eller hennes utveckling. Det är därför viktigt att anstalten utvecklar ett så omfattande och varierat fritidsutbud som möjligt inom anstalten. Kan anstalten erbjuda en bra verksamhet inom anstalten minskar generellt sett behovet av att också medge de intagna fritidsverksamhet utanför anstalten. Å andra sidan kan den omständigheten att den intagne deltar i viss fritidsverksamhet inom anstalten i vissa fall ge anledning för anstalten att ytterligare stödja den intagne genom att låta honom ägna sig åt samma eller motsvarande aktivitet också utanför anstalten.

Även ifråga om aktiviteter som inte kan bedrivas inom anstalten bör ansträngningar göras för att få de intagna intresserade. Aktiviteterna bör i huvudsak avse sådana som stimulerar till en fortsättning efter frigivningen. De intagna som redan har meningsfulla fritidsintressen bör uppmuntras att vidmakthålla dessa.

Anstalten bör i god tid före den intagnes frigivning i stora drag ange för vilka ändamål och i vilken omfattning fritidsverksamhet utanför anstalten ska kunna komma ifråga.

Vilken aktivitet som kan bli aktuell och i vilken omfattning sådan ska kunna medges ska prövas utifrån en individuell bedömning rörande den intagnes behov av fritidsverksamhet utanför anstalten och bestäms av en mängd faktorer; det utbud av aktiviteter som erbjuds inom anstalten, förekomsten av viss programverksamhet, i vilken omfattning och för vilka ändamål den intagne medges andra former av utevistelse, anstaltens belägenhet i förhållande till närmaste tätort, personalresurser, klient-sammansättning, årstid osv.

Den intagnes deltagande i AA/NA-möten kan, beroende av hur verkställigheten för honom utformas, medges antingen i form av särskild permission inom ramen för programverksamhet eller som fritidsverksamhet utanför anstalten.

Verkställigheten av fängelsestraffet får inte utformas så att allmänhetens tilltro till Kriminalvården skadas. Sålunda får fritidsverksamhet utanför anstalten inte medges i sådan omfattning att verkställigheten av fängelsestraffet urholkas, och vissa typer av aktiviteter bör överhuvudtaget inte komma ifråga.

Deltagande i fritidsverksamhet utanför anstalten får inte äga rum under tid då den intagne deltar i programverksamhet.

Prövningen

Ett medgivande till fritidsverksamhet utanför anstalten förutsätter en individuell prövning rörande den intagnes behov av utevistelse med iakttagande av kravet på att utevistelsen ska vara ägnad att underlätta anpassningen i samhället. Anstalten får således inte utan prövning i sak ange att den intagne är berättigad till fritidsverksamhet utanför anstalten fr.o.m. visst datum, eller utan prövning upplysa den intagne om att han eller hon kan räkna med att få delta i anstaltens utbud av 14 §-aktiviteter.

Anstalten måste göra en riskbedömning inför varje utevistelse. Samhällsskyddsfaktorerna kan vara av sådan tyngd att fritidsverksamhet utanför anstalten överhuvudtaget inte kan komma ifråga. Särskilt skriftligt beslut måste meddelas inför varje utevistelse.

Utbudet av fritidsaktiviteter inom anstalten och i vad mån den intagne ägnar sig åt dessa ska vägas in i bedömningen. Medges den intagne normalpermission på egen hand ska hänsyn tas till i vad mån han eller hon har möjlighet att under sådan permission ägna sig åt fritidsintressen.

Vilka intagna ska komma ifråga och hur ofta ska utevistelse normalt kunna medges?

Det är ytterst behovet av fritidsverksamhet utanför anstalten som avgör vilken intagen som kan medges utevistelse. Särskild uppmärksamhet bör dock ägnas åt de intagna som har ett uttalat behov av social träning samt de intagna som på grund av ett mycket långt frihetsberövande bedöms vara i behov av särskilda insatser i slutet av verkställigheten.

Beträffande socialt etablerade intagna saknas normalt skäl att ur rena rehabiliteringsaspekter medge fritidsverksamhet utanför anstalten. I vissa fall kan dock sådana intagna - som givetvis inte är en homogen grupp utan innefattar individer med olika bakgrund och förutsättningar - komma ifråga för utevistelse för att t.ex. vidmakthålla ett starkt engagemang i en förening.

Fritidsverksamhet utanför anstalten bör kunna medges innan den intagne haft normalpermission på egen hand under förutsättning att han eller hon bedöms kunna sköta utevistelsen i grupp av intagna.

Under tiden närmast före frigivningen är normalt behovet och nyttan av fritidsverksamhet utanför anstalten som störst. De utevistelser som kan komma ifråga bör därför koncentreras till det skedet av verkställigheten. Under två - tre månader - vilken period såvitt avser de intagna som avtjänar mycket långa fängelsestraff bör kunna omfatta något längre tid - ska utevistelse kunna medges som mest fyra ggr/månad.

Under en period dessförinnan bör utevistelse kunna medges en - två ggr/månad. Hur lång denna period ska vara får bestämmas med beaktande av i första hand den intagnes behov av utevistelse och strafftidens längd. Perioden bör dock inte i något fall omfatta längre tid än ett år och bör komma ifråga endast för de intagna som avtjänar mycket långa fängelsestraff. När ett till tre år återstår till villkorlig frigivning kan utevistelse medges med upp till sex gånger per år. Under tiden dessförinnan kan fritidsverksamhet utanför anstalten medges några gånger per år.

För enskild intagen torde fritidsverksamhet utanför anstalten som regel komma ifråga bara om tillsyn inte anses erforderlig.

Typ av aktivitet

Anstalten bör sträva efter att i första hand välja sådana aktiviteter som förutsätter ett aktivt deltagande från den intagnes sida. Att närvara vid olika publika arrangemang, t.ex. en fotbollsmatch, bör sålunda normalt inte komma ifråga för andra intagna än de som är i uttalat behov av långsiktig social träning (att ge den intagne vana vid att uppehålla sig i en större folksamling - under tillsyn av personal - kan utgöra ett led i sådan träning).

Fritidsverksamhet utanför anstalten för aktivitet som rent allmänt kan sägas sakna värde för främjandet av anpassningen i samhället bör självfallet inte medges. Vissa aktiviteter torde överhuvudtaget inte kunna hänföras till sådan verksamhet som lagstiftningen avser.

Följande kan tjäna som exempel på lämpliga aktiviteter såväl i grupp som enskilt;

- förenings- och mötesverksamhet,
- idrotts- och sportverksamhet,
- kursverksamhet,
- kulturell och liknande verksamhet.

Normalt är de intagnas intresse av att se film väl tillgodosett genom i första hand utbudet i TV. Skäl att medge fritidsverksamhet utanför anstalten för biobesök torde därför inte finnas annat än i undantagsfall. För vissa intagna kan det t.ex. vara av värde att få se en omtalad film som därefter blir föremål för diskussion mellan de intagna och personal. Under liknande förutsättningar kan det vara meningsfullt att t.ex. gå på en teaterföreställning eller besöka museum,

- Aktivitet i anstaltens egen regi. - För vissa intagna kan det vara av värde att få erfarenhet av friluftsliv i vid bemärkelse. Sådan aktivitet bör dock inte medges andra intagna än de som p.g.a. social utslagning eller annat handikapp bedöms vara i stort behov av nya impulser i syfte att få ett meningsfullt fritidsintresse. Anstalten ska alltså vad avser dessa intagna ha gjort bedömningen att erfarenhet av just friluftsliv kan vara ett betydelsefullt inslag i arbetet med att återanpassa den intagne. Utevistelse för detta ändamål måste givetvis äga rum i noga organiserade former och under tillfredsställande tillsyn,

- Religiös och liknande verksamhet. - Den intagnes intresse för anstaltens NAV-verksamhet (nämnden för andlig vård) bör ge vägledning då anstalten har att bedöma den intagnes behov av att delta i gudstjänstlivet ute i samhället. Verksamheten kan avse närvaro vid gudstjänst men också deltagande i t.ex. studiegrupp som avhandlar frågor om livsåskådning, etik och religion eller överhuvudtaget aktivitet som anknyter till anstaltens NAV-verksamhet. Anstalten bör normalt samråda med NAV-ledamot/-kriminälvårdspastor.

Villkor/tillsyn

Normalt bör gälla att den intagnes fritidsverksamhet utanför anstalten förenas med villkor om förbud att nyttja alkohol eller andra berusningsmedel.

Är fråga om grupp av intagna som medges fritidsverksamhet utanför anstalten måste en noggrann risk- och behovsbedömning göras avseende varje enskild intagen. Utevistelsen kan förenas med villkor att en intagen eller grupp av intagna ska åtföljas av kriminalvårdstjänsteman. Denne tjänsteman bör ha anstaltserfarenhet. Om tillsyn inte erfordras kan en intagen eller grupp av intagna åtföljas av annan kriminalvårdstjänsteman, övervakare eller annan lämplig person.

Grupp av intagna som medges fritidsverksamhet utanför anstalten från en öppen anstalt bör inte i något fall utgöras av fler än fem (5) intagna. Vid en sluten anstalt bör gruppen av intagna utgöras av färre än fem.

Kontroll/uppföljning

Det är viktigt att anstalten kontinuerligt följer upp vad som förevarit under den intagnes utevistelse. Bristande skötsamhet eller uppenbart ointresse för verksamheten från den intagnes sida kan ge anledning till att förutsättningarna för fortsatt utevistelse omprövas.

Kostnader

Anstalten svarar normalt för de kostnader som är förenade med de intagnas fritidsverksamhet utanför anstalten.

TV-utbud

4 § Anstalten ska tillhandahålla ett basutbud av TV-kanaler innehållande SVT 1 och 2 samt TV 4.

Anstalten får därutöver tillhandahålla s.k. tilläggskanaler, dock ej renodlade filmkanaler som regelmässigt visar pornografiska filmer och/eller filmer med grova våldsinslag.

5 § Det TV-utbud som tillhandahålls ska bekostas av anstalten.

9 kap. Varning och uppskjuten villkorlig frigivning

Information

1 § Senast i samband med delgivning av straffidsbeslutet ska verksamhetsstället muntligen och skriftligen informera den intagne om reglerna för varning och uppskjuten villkorlig frigivning. Den intagne ska också få information om vilka typer av förseelser som kan leda till att den villkorliga frigivningen skjuts upp.

Allmänna råd

Om den intagne befinner sig i häkte när domen blir verkställbar ska den intagne informeras om det regelverk som gäller för verkställigheten i häktet och att även brott mot detta kan leda till uppskjuten villkorlig frigivning.

Av 1 kap. 13 § dessa föreskrifter följer vilken information som ska lämnas till intagna vid ankomst till anstalt.

Varning
(49 § KvaL)

Allmänt

Allmänna råd

Om den intagne har brutit mot de föreskrifter och villkor som gäller för verkställigheten bör varning meddelas. Med föreskrifter avses all normgivning som gäller för den intagne, dvs. såväl lagar och förordningar som Kriminalvårdens föreskrifter och verksamhetställets lokala ordningsregler. Med villkor avses annat som är bindande för den intagne, t.ex. anvisningar från personal.

2 § Frågan om meddelande av varning enligt 49 § KvaL ska prövas i anslutning till misskötsamheten.

Allmänna råd

Nedan redovisade typer av misskötsamheter är inte en uttömmande "katalog" men kan användas som vägledning vid bedömning om varning bör meddelas.

En intagen bör varnas om han eller hon under verkställigheten gjort sig skyldig till

- vägran att utan giltigt skäl lämna prov för drogkontroll,
- manipulation av prov för drogkontroll,
- manipulation av teknisk övervakningsutrustning,
- innehav, bruk av eller annan befattning med alkohol, narkotika, dopningsmedel, vissa varor, otillåtna läkemedel, andra berusningsmedel eller innehav av narkotikautensilier,
- innehav av otillåten telefonutrustning eller annan utrustning som kan användas för kommunikation,
- innehav av andra otillåtna föremål,
- lagring av läkemedel,
- otillåten datoranvändning,
- vägran att låta sig kroppsvisiteras eller kroppsbesiktigas,
- upprepad underlåtenhet att följa anstaltens ordningsregler eller personals anvisningar, exempelvis vid otillåten rökning,
- skadegörelse,
- våld eller hot mot medintagen,
- våld eller hot mot tjänsteman eller annan person som vistas vid verksamhetsstället,
- försök till, förberedelse till eller främjande av rymning/fritagning,
- rymning/fritagning,
- trakasserier av personal eller medintagen; särskilt sexuella trakasserier eller trakasserier på grund av personals etniska tillhörighet eller funktionshinder,

- *misskötsamhet under en utslussningsåtgärd eller annan utevistelse*

Styrkt misskötsamhet bör bli föremål för varning även om polisanmälan har gjorts. Om polisanmälan görs bör av den framgå tidpunkten för villkorlig frigivning och tidigaste datum för eventuell utslussningsåtgärd.

I de allmänna råd som följer efter 9 kap. 10 § beskrivs frågan om uppskjuten villkorlig frigivning i förhållande till det straffrättsliga förfarandet.

En intagen som vägrar att ha den sysselsättning som anvisas honom eller henne genom verkställighetsplanen eller på annat sätt bör inte regelmässigt få varning. I första hand bör förutsättningarna för sysselsättningen för den intagne omprövas i den mån det är möjligt och inte anses oskäligt. I de fall det förekommer systematisk vägran att delta i sysselsättning bör dock beslut om varning meddelas.

Avvikelse från verkställighetsplanen bör normalt sett hanteras genom en omprövning av planen och därmed få återverkningar på verkställighetens innehåll.

Om den intagne har brutit mot villkor i samband med vistelse utanför anstalten enligt 14, 32, 37, 38 eller 54 §§ KvaL, och detta vid en prövning enligt 64 § KvaL leder till att tiden utanför anstalten inte räknas in i verkställigheten, bör misskötsamheten i normalfallet leda till en varning.

Brott mot villkor i samband med vistelse utanför anstalten enligt 54 § KvaL bör i första hand leda till att utslussningsåtgärden upphävs.

En intagen som avtjänar fängelse på livstid kan meddelas beslut om varning enligt 49 § KvaL, vilket anmäls till domstolen i samband med prövningen av om straffet ska omvandlas till ett tidsbestämt straff eller inte.

Utredning och bevisning

3 § Vid misstanke om misskötsamhet ska anstalten upprätta en rapport samt skyndsamt utreda det inträffade. Vid det förhör som ska hållas med den intagne enligt 51 § KvaL ska vittne närvara, om det inte brådskar och vittne inte finns att tillgå. För det fall vittne inte är närvarande ska orsaken därtill dokumenteras.

Förhørsledaren får inte, i syfte att få den intagne att erkänna eller att få någon att uttala sig i viss riktning, använda medvetet oriktiga uppgifter, löften eller förespeglingar om särskilda förmåner, hot, tvång, uttrötning eller andra otillbörliga åtgärder. Den som hörs får inte fråntas rätten till sedvanliga måltider eller vila.

Allmänna råd

Av rapporten ska bland annat framgå:

- *tidpunkt och plats för händelsen*
- *en utförlig beskrivning av händelsen eller händelseförloppet*
- *vem eller vilka som har varit närvarande*
- *eventuella iakttagelser av den eller de inblandade*
- *bakgrundsfakta som exempelvis tidpunkt för senaste visitationen av ett utrymme,*
- *vidtagna åtgärder i anledning av händelsen.*

Om en intagen har blivit placerad i avskildhet på grund av misstanke om misskötsamhet bör förhör hållas skyndsamt. Detta gäller oavsett följderna av den eventuella misskötsamheten. I samband med förhöret ska den

intagne om möjligt få del av den rapport som ligger till grund för beslutet om avskildhet. Om innehållet bedöms inte kunna lämnas ut till den intagne bör man i allmänna ordalag redogöra för orsakerna till avskildheten.

Utredningen enligt 51 § KvaL bör vara så fullständig som möjligt. Oklarheter eller motsägelsefulla uppgifter i exempelvis en rapport bör i allmänhet redas ut i samband med att förhör hålls.

Den som leder utredningen bör se till att ärendet får en så allsidig belysning som möjligt och måste därför iaktta noggrannhet och objektivitet. Omständigheter som talar till den intagnes förmån bör nog redovisas. Det är viktigt att ta reda på om det finns fog för den intagnes påstående. Uppgifter kan även hämtas in från annan som kan antas kunna lämna upplysningar av betydelse för utredningen.

Vid förhöret bör förhållsledaren förvissa sig om att den intagne förstår vad som anförs mot honom. Vid behov bör tolk användas.

Anstalten bör anmoda en intagen att lämna prov för drogkontroll vid misstanke om påverkan av narkotika, dopningsmedel, otillåtna läkemedel eller andra berusningsmedel.

Den intagne bör få ta del av utredningsmaterialet när det färdigställts och innan beslut fattas. Om materialet med hänsyn till regler om sekretess inte kan lämnas ut till den intagne bör i allmänna ordalag redogöras för innehållet.

Om förundersökning har inletts på grund av misstanke om brott i samband med det inträffade kan regler om förundersökningssekretess behöva iaktas. Samråd med åklagare kan behöva ske.

Beslut

4 § Efter utredning ska beslut fattas i saken. Beslutet får endast grundas på omständigheter som den intagne hörts om.

Allmänna råd

Det är viktigt att vad den intagne har anfört, i möjligaste mån, bemöts i beslutet. Den som har att besluta i ärendet kan inte utgå ifrån att ett ärende avgörs korrekt enbart av den anledningen att den intagne har erkänt. Ett erkännande bör därför stödjas av andra uppgifter.

Om ett begrepp som används i straffrätten t.ex. skadegörelse, används som beteckning på misskötsamhet i beslut om varning eller uppskjuten villkorlig frigivning, bör även själva gärningen som läggs den intagne till last som misskötsamhet beskrivas.

Om det efter utredningen bedöms att det är tillräckligt att den intagne påminns om sina skyldigheter avslutas ärendet med detta. I samband därmed upplyses den intagne om att utredningen kan ligga till grund för bedömning av frågan om uppskjuten villkorlig frigivning.

Beslut bör i regel fattas innan den intagne förflyttas från anstalten.

Uppskjuten villkorlig frigivning
(26:6 2 st brottsbalken)

Tidpunkt för prövning

5 § En tidpunkt ska bestämmas för den intagne när verksamhetsstället ska ta ställning till om ärendet ska lämnas för prövning av frågan om uppskjuten villkorlig frigivning. Om det inte är uppenbart att förutsättningar för utslussningsåtgärder saknas ska tidpunkten sättas innan halva strafftiden har avtjänats. Om det när tidpunkten infaller inte är aktuellt att besluta om särskild utslussningsåtgärd ska tidpunkten för ställningstagande flyttas fram. Tidpunkten ska då läggas så att det är möjligt att fatta beslut om uppskjuten villkorlig frigivning innan beslut om eventuell utslussningsåtgärd ska fattas.

I de fall en särskild utslussningsåtgärd har upphävts ska en ny tidpunkt bestämmas för bevakning av frågan om uppskjuten villkorlig frigivning.

Allmänna råd

Exempel på då det är uppenbart att förutsättningar för utslussningsåtgärder saknas kan vara då den dömda ska avvisas eller utvisas.

Ärendet bör sändas in till huvudkontoret för prövning i så god tid att frigivning kan förberedas, dock senast så att beslut kan fattas senast en månad före beräknad dag för villkorlig frigivning.

Vid misskötsamhet som inträffar i anslutning till villkorlig frigivning som infaller under veckoslut, kan anmälan av ärendet i stället omgående behöva göras till huvudkontorets beredskap.

6 § Om den intagne blivit föremål för uppskjuten villkorlig frigivning ska en ny tidpunkt bestämmas för bevakning av frågan om uppskjuten villkorlig frigivning.

Ny tidpunkt för ställningstagande ska bestämmas om datum för villkorlig frigivning förändras med anledning av ny verkställbar dom.

Underlag

7 § Inför ställningstagandet till om ärendet ska lämnas till huvudkontoret för prövning av frågan om uppskjuten villkorlig frigivning ska verksamhetsstället sammanställa ett underlag med uppgifter om den intagnes misskötsamhet under verkställigheten.

Allmänna råd

Underlaget bör beskriva all styrkt misskötsamhet oavsett om misskötsamheten har lett till varning eller inte.

Verksamhetsstället bör ha tagit ställning till alla rapporter om misskötsamhet innan ärendet sänds in för prövning.

8 § Verksamhetsstället ska ta ställning till om skäl föreligger att pröva frågan om uppskjuten villkorlig frigivning och i så fall överlämna ärendet till huvudkontoret för prövning. För att möjliggöra en samlad bedömning ska verksamhetsstället i förekommande fall komplettera underlaget med uppgifter om eventuell positiv utveckling hos den intagne under verkställigheten. Verksamhetsstället ska översända underlag och eget yttrande till huvudkontoret.

Innan underlaget och yttrandet översänds ska det delges den intagne. Verksamhetsstället ska även lämna en förfrågan till den intagne om han eller hon vill ge förslag på offentligt biträde. Det ska framgå av underlaget vem den intagne föreslår som offentligt biträde eller att han eller hon inte har något eget förslag.

Allmänna råd

Vid ställningstagandet beaktas huruvida det föreligger skäl att pröva frågan om uppskjuten villkorlig frigivning grundat på att den intagne brutit mot föreskrifter eller villkor under verkställigheten. Den intagnes personliga förhållanden, positiva utveckling samt eventuella negativa konsekvenser beaktas inte i detta skede.

Ett ställningstagande till om ärendet bör lämnas för prövning av frågan om uppskjuten villkorlig frigivning tas genom att antingen ange "skäl för prövning föreligger" eller "skäl för prövning föreligger inte". Ärenden som bedöms vara tveksamma bör lämnas vidare för prövning.

Med positiv utveckling avses en påvisbar förändring över tid avseende insikt, motivation eller beteende utifrån den intagnes individuella förutsättningar. En positiv utveckling bör styrkas med hjälp av Kriminalvårdens bedömningsinstrument.

Underlaget bör även innehålla uppgifter om eventuell polisanmälan samt åtal och dom. Har polisanmälan skett i ett ärende bör polis kontaktas för besked om vad åtgärden har lett till. Detta bör framgå av underlaget.

Av underlaget bör även framgå om verkställighet av utvisning är nära förestående.

I verksamhetsställets yttrande bör skälen till att uppskjuten villkorlig frigivning bör prövas framgå. I vissa fall kan förhållandena vara sådana att det finns anledning att mer ingående göra en bedömning av den intagnes utveckling under verkställigheten, t.ex. i de fall där systematisk misskötsamhet har förekommit.

9 § Om ärendet lämnas till huvudkontoret för prövning av frågan om uppskjuten villkorlig frigivning ska huvudkontoret, om det inte måste antas att behov saknas, förordna offentligt biträde för den intagne. Huvudkontoret ska se till att det offentliga biträdet får tillgång till aktuellt underlag och yttrande.

Allmänna råd

I normalfallet bör den intagne och dennes offentliga biträde få drygt en vecka på sig att inkomma med synpunkter innan beslut fattas. Kortare tid kan behövas om villkorlig frigivning är nära förestående.

I samband med att offentligt biträde förordnas bör det offentliga biträdet upplysas om att yttrande samt eventuell kostnadsräkning i original lämnas till huvudkontoret.

Bedömning

10 § Vid prövningen av frågan om uppskjuten villkorlig frigivning ska en helhetsbedömning göras av allt som har inträffat under verkställigheten.

Allmänna råd

**KVFS
2009:4**

Dokumenterad misskötsamhet utgör ett viktigt underlag vid den samlade bedömningen av verkställigheten. Det är inte någon formell förutsättning att en varning har meddelats för att en händelse kan läggas till grund för ett beslut om uppskjuten villkorlig frigivning även om så normalt bör vara fallet. Till exempel kan misskötsamhet som skett under verkställighet på häkte beaktas, trots att varning inte kan meddelas i häkte. Misskötsamhet i anstalt, som efter utredning har avslutats med att den intagne har påmints om sina skyldigheter, bör inte ensamt utgöra grund för uppskjuten villkorlig frigivning men kan beaktas i samband med annan misskötsamhet där beslut om varning har meddelats.

Misskötsamhet under vistelse utanför anstalt enligt 14, 32, 37, 38, 43 eller 54 §§ KvaL bör bedömas på samma sätt som misskötsamhet i anstalt. Detta gäller även vid placering i häkte vid verkställbar dom.

Som regel bör det krävas flera omständigheter som tillsammans har sådan tyngd att den villkorliga frigivningen skjuts upp. Enstaka fall av misskötsamhet bör i regel inte leda till uppskjuten villkorlig frigivning. En enstaka mycket allvarlig överträdelse kan dock leda till uppskjuten villkorlig frigivning.

Vid bedömningen bör beaktas om misskötsamheten ligger långt tillbaka i tiden, vilket skede av verkställigheten den intagne befann sig i vid tidpunkten för misskötsamheten, vilket verksamhetsställe den intagne var placerad i vid tidpunkten för misskötsamheten samt den intagnes personliga förhållanden. Negativa konsekvenser av den inträffade misskötsamheten, såsom om den intagne under en längre tid varit placerad i avskildhet enligt 20 § KvaL, varit placerad i häkte, eller om den intagne har varit föremål för omplacering till anstalt med högre säkerhetsklass, bör även beaktas.

En helhetsbedömning innebär att även omständigheter som talar till den intagnes fördel beaktas. Om den intagne genomgått en positiv utveckling efter misskötsamheten och under en förhållandevis lång tid inte misskött sig bör det vara möjligt att avstå från att skjuta upp den villkorliga frigivningen. Omfattande, allvarlig eller systematisk misskötsamhet bör dock kunna leda till uppskjuten villkorlig frigivning trots att det har förekommit i inledningen av verkställigheten.

Uppskjuten villkorlig frigivning bör inte beslutas i de fall misskötsamheten utgör brott som den intagne har eller ska polisanmälas för, har åtalats för eller har dömts eller på annat sätt blivit lagförd för. I det fall det finns misskötsamhet som inte omfattas av den gärning som är föremål för rättslig prövning kan den fortfarande beaktas vid den samlade bedömningen. Om en gärning har prövats i straffrättslig ordning och inte funnits styrkt, bör uppskjuten villkorlig frigivning inte beslutas till följd av gärningen. Det finns däremot inte något som hindrar att den villkorliga frigivningen skjuts upp till följd av en gärning om denna, av någon annan orsak än bristande bevisning, inte har ansetts vara något brott.

När prövningen avser en intagen som har fått ett livstidsstraff omvandlat till tidsbestämt straff får endast omständigheter som har inträffat efter det att beslutet om omvandling meddelades beaktas.

Vid bedömningen av hur lång tid den villkorliga frigivningen ska skjutas upp bör arten och omfattningen av misskötsamheten särskilt beaktas. Vid rymning bör beaktas vilken säkerhetsnivå det verksamhetsställe hade som den intagne var placerad vid samt under vilka omständigheter den intagne rymde.

Den villkorliga frigivningen får skjutas upp med högst sex månader åt gången. I regel är det tillräckligt att skjuta upp den villkorliga frigivningen kortare tid. Frigivningen bör normalt dock inte skjutas upp kortare tid än fjorton dagar. Straffets längd bör tillmätas viss betydelse vid bedömningen av hur lång tid den villkorliga frigivningen bör skjutas upp. Endast i undantagsfall och vid fall av synnerligen allvarlig misskötsamhet bör det bli fråga om att skjuta upp villkorlig frigivning så mycket att villkorlig frigivning inte kommer till stånd.

Beslut

11 § Utöver vad som framgår i 26 kap 7 § brottsbalken ska i beslutet anges hur lång tid den villkorliga frigivningen skjuts upp. I det fall hänsyn tagits till positiv utveckling eller att misskötsamheten lett eller leder till andra negativa följder för den intagne ska detta framgå av beslutet.

Om den villkorliga frigivningen skjuts upp ska nytt strafftidsbeslut utfärdas.

Allmänna råd

Om den villkorliga frigivningen skjuts upp kan de omständigheter som låg till grund för det beslutet inte läggas till grund för senare beslut om att ytterligare skjuta upp den villkorliga frigivningen. Om den villkorliga frigivningen däremot inte skjuts upp, kan redan inträffad misskötsamhet, tillsammans med ytterligare misskötsamhet, senare medföra att den villkorliga frigivningen skjuts upp. Har en gärning prövats i straffrättslig ordning och bedömts inte utgöra brott, kan frågan om uppskjuten villkorlig frigivning för samma gärning tas upp till ny prövning.

10 kap. Permission

Allmänt om permissioner

Allmänna råd

Under normalpermissionen kan en intagen t.ex. besöka hemmet, anhöriga samt utföra diverse andra aktiviteter som går att planera in under permissionen. Särskild permission för angelägen aktivitet kan bli aktuell för intagna som inte kommer ifråga för normalpermission eller ifall då normalpermission inte kan användas. Grundtanken i KvaL är att anstaltsvistelsen redan från början ska inriktas på åtgärder som förbereder den intagne för tillvaron utanför anstalten. Permissionsinstitutet utgör ett väsentligt led i denna strävan. Permissioner är således ett värdefullt medel att hjälpa de intagna att behålla kontakten med anhöriga och andra. Vidare utgör de ett medel att underlätta den intagnes anpassning i samhället samtidigt som de

kan motverka skadliga följder av frihetsberövandet. För att uppnå detta syfte är det nödvändigt med en väl genomtänkt permissionsplanering.

Permissioner måste alltid prövas efter lagstiftningens krav. Permission får, enligt 32 § KvaL, inte beviljas om det föreligger "påtaglig fara för fortsatt brottslig verksamhet eller avsevärd fara för annat missbruk". Vid bedömningen av en permissionsansökan ska man, enligt samma paragraf, särskilt väga in om den intagne har nyttjat eller förfarit olagligt med narkotika inom anstalten eller utan giltigt skäl vägrat att lämna urinprov.

Den som fattar beslut i ett permissionsärende har ansvaret för att underlaget för beslutet är tillräckligt och att permissionen planeras på ett sådant sätt att risken för misskötsamhet motverkas.

Av 7 § KvaL följer att beslut om permission inte får meddelas i strid mot de särskilda villkor som gäller för verkställigheten.

Riskbedömning

Allmänna råd

Av 32 § KvaL framgår att en intagen kan beviljas permission om det inte finns påtaglig fara för fortsatt brottslig verksamhet eller avsevärd fara för annat missbruk. Vidare ska vid bedömningen särskilt beaktas om den intagne har nyttjat eller förfarit olagligt med narkotika eller utan giltigt skäl vägrat att lämna urinprov enligt 52 d §.

Fråga om huruvida permission kan komma ifråga avgörs efter en samlad bedömning av omständigheterna i varje enskilt fall. Av lagtexten framgår att en individuell riskbedömning ska göras inför varje permissionstillfälle. Hur noggrann denna behöver vara avgörs naturligtvis beroende på omständigheterna i det enskilda fallet. För intagna som omfattas av beslut om särskilda villkor gäller vissa speciella regler. För dessa intagna har en initial riskanalys genomförts under verkställighetens inledningsskede.

Vid prövning avseende frågan om permission bör bl.a. nedanstående faktorer beaktas. De faktorer som anges är naturligtvis inte heltäckande och kan inte användas schablonmässigt. En helhetsbedömning måste göras tillsammans med andra omständigheter. Prövningen kan sedan leda till att permission kan medges eller nekas. Prövningen kan också leda till att utredningsresultatet visar att permissionen måste vara mycket väl strukturerad till tid och form.

Vid prövningen bör bl.a. följande beaktas

- arten och omfattningen av den intagnes aktuella brottslighet
- arten och omfattningen av den intagnes eventuella tidigare brottslighet
- eventuella målsägande som har en utsatt ställning t.ex. barn eller kvinnor som utsatts för sexuella eller andra övergrepp
- eventuella besöksförbud enligt lagen (1988:688) om besöksförbud
- eventuell lång strafftid och/eller lång återstående tid till frigivning
- misstanke om att den intagne har fortsatt med brottslig verksamhet
- den intagnes personliga förhållanden såsom missbruksproblem eller psykisk störning
- utfallet av den intagnes tidigare och pågående verkställigheter särskilt om den intagne under tidigare verkställigheter har begått brott, avvikit,

missbrukat permission eller tagit befattning med droger eller förbjudna dopningsmedel

- de förhållanden under vilka den intagne kommer att tillbringa den eventuella permissionen. Härvid bör beaktas risken för att vistelsemiljön kan innebära tillgång till alkohol, droger, vapen, potentiella eller identifierade brottsoffer. Kontrollen av vistelsemiljön kan ske på olika sätt, t.ex. kan polismyndighet eller frivårds kontor kontaktas för att efterhöra om de har någon information om den tilltänkta permissionsadressen.

Vid osäkerhet om riskerna bör utredningen kompletteras med ett utlåtande av psykiater eller psykolog med erfarenhet av riskvärdering. Då ett sådant utlåtande begärs bör särskilt den intagnes grad av psykopati efterfrågas.

Normalpermission får beviljas trots den allmänna risk för misskötsamhet som alltid kan anses föreligga. Vissa typer av brottslighet och/eller omfattande brottslighet anses emellertid innebära en sådan påtaglig fara för fortsatt brottslig verksamhet eller avsevärd fara för annat missbruk som lagregeln talar om. Det gäller främst i fråga om organiserad eller systematisk brottslighet men också i fråga om allvarliga våldsbrott, i synnerhet de som begåtts av alkohol- eller narkotikamissbrukare eller av personer som har psykiska störningar.

Omständigheterna i det enskilda fallet kan vara sådana att normalpermission inte bör beviljas, exempelvis på grund av upprepade och snabba återfall i brott och allvarliga missbruksproblem.

Vid prövningen avseende intagen som deltagit i gäng- eller ligabrottslighet bör även beaktas tidpunkter för målskamraters utevistelser i de fall samtidiga utevistelser bedöms medföra risk för fortsatt brottslighet.

Den som ska utvisas eller avvisas kan som regel inte beviljas normalpermission.

Av 7 § KvaL följer att beslut om permission inte får meddelas i strid mot de särskilda villkor som gäller för verkställigheten.

Minimitid

1 § Normalpermission ska föregås av en generellt och individuellt bestämd minimitid.

För en intagen som avtjänar fängelse i lägst två år eller mer eller är placerad i slutna anstalt får den generella minimitiden inte understiga en fjärdedel av den totala strafftiden såvida inte särskilda skäl föreligger enligt 12 § KvaF. Minimitiden får dock inte vara kortare än två månader.

En intagen som är placerad i öppen anstalt och avtjänar fängelse understigande två år får dock beviljas normalpermission efter:

- en månad om strafftiden är högst sex månader
- två månader om strafftiden överstiger sex månader men är högst ett år
- tre månader om strafftiden överstiger ett år men understiger två år.

För en intagen som avtjänar fängelse arton år eller mer samt livstidsdömda ska den generella minimitiden beräknas till fyra år och sex månader. Ovan angivna minimitider avser tid avtjänad i svenskt fängelse. För intagna som under verkställigheten även avtjänat tid i utlandet och reglerna om generell minimitid inte kan

tillämpas kan ovanstående minimitider underskridas. Detsamma gäller intagna som genomgått psykiatrisk vård.

I den generella minimitiden ska den häktningstid som den intagne varit häktad i omedelbar anslutning till att han eller hon påbörjat verkställigheten inräknas. Även den häktningstid som i det aktuella målet fullgjorts i utlandet inräknas vid beräkning av minimitiden. Normalpermission får dock inte beviljas förrän minst en månad har avtjänats i anstalt.

Den individuella minimitiden ska fastställas efter genomförd riskbedömning.

Individuell minimitid

Allmänna råd

Syftet med att ange minimitid är att åstadkomma en viss förutsebarhet i permissionssystemet. Minimitid är således inte en utfästelse om permission vid en viss tidpunkt. Den generella minimitiden ska motverka att straffet urholkas på ett inte önskvärt sätt. Den individuella minimitiden ska fastställas efter att anstalten har genomfört en riskbedömning avseende den intagne. En intagen kan om inga kända riskfaktorer bedöms föreligga beviljas normalpermission när den generella minimitiden har passerat. För en intagen där riskfaktorer föreligger måste en individuell minimitid fastställas innan normalpermission kan bli aktuell. Prövningen kan även resultera i att normalpermission inte kan beviljas under verkställigheten.

En intagen bör inte beviljas normalpermission vid generell minimitid om han eller hon t.ex.

- tidigare har dömts till eller avtjänat fängelse i lägst två år och/eller vid ett flertal tillfällen återfallit i brott och erhållit kriminalvårdspåföljd. Vid bedömningen måste beaktas allvaret i brottsligheten och hur nära i tid brottsligheten föreligger eller

- under tidigare eller pågående verkställighet har begått brott eller under tidigare eller pågående verkställighet misskött permissioner eller annan vistelse eller

- har sådana personliga förhållanden, missbruksproblem, psykisk störning eller liknande att minimitiden därför bör förlängas.

Enligt 12 § KvaF kan en intagen, som har dömts till fängelse i lägst två år, om det finns särskilda skäl beviljas normalpermission innan den intagne avtjänat sex månader av straffet. Av förarbetena till förordningen framgår att detta är något som endast undantagsvis ska tillämpas och främst då det gäller unga intagna som har ådömts långa fängelsestraff och som är i stort behov av social rehabilitering. Vid sådan tidigareläggning av normalpermissionen måste dock även tidsgränsen i 1 § sista stycket sista meningen iakttas.

Tidsgränsen i 1 § femte stycket sista meningen syftar till att ge möjlighet för anstalten att bereda permissionsärendet och planera den första permissionen för en intagen som helt eller delvis har fullgjort de tider som anges i 1 § redan vid ankomsten till anstalten. I sådana fall blir minimitiden förlängd.

Tid för att få möjlighet att bereda permissionsärendet och planera permissionen kan även behövas när den intagne förflyttats till annan anstalt.

Tidsåtgången härför får i sådant fall bedömas i varje särskilt fall men bör inte överstiga en månad.

Permissionsperiod

2 § Sedan den individuellt beräknade minimitiden har förflutit ska en intagens permissioner förläggas inom ramen för permissionsperioder som omfattar en månad. Den första permissionsperioden börjar dagen efter minimitidens utgång och avslutas efter en månad på samma kalenderdatum som minimitidens utgång.

Normalpermission får, med undantag av vad som anges i fjärde stycket, påbörjas vid ett tillfälle inom permissionsperioden.

Normalpermission får, med undantag av vad som anges i fjärde stycket, inte påbörjas förrän det förflutit tre veckor från den senaste normalpermissionens första dag.

För en intagen som avtjänar fängelse i lägst två år och som är placerad i öppen anstalt får, från och med att ett år återstår av den beräknade verkställighetstiden, normalpermission inom permissionsperioden, förläggas i form av en eller två permissioner. Normalpermission får i dessa fall inte påbörjas oftare än med 14 dagars intervall.

Normalpermission får inte påbörjas under de sista 14 dagarna av verkställigheten.

Allmänna råd

Regleringen i 2 § första stycket innebär i normalfallet att en permissionsperiod, som börjar på det kalenderdatum som utgör periodens första dag, avslutas efter en månad på närmast föregående kalenderdatum. Finns inte motsvarande dag i slutmånaden får den månads sista dag utgöra slutdagen för permissionsperioden.

Exempel: Minimitiden utgår den 14 mars. Permissionsperioden blir den 15 mars - 14 april.

Observera att treveckorsintervallen respektive 14-dagarsintervallen mellan permissionerna beräknas med utgångspunkt från den dag permissionen påbörjas. Av detta följer att nästa normalpermission får påbörjas efter tre veckor respektive 14 dagar på samma veckodag som den föregående.

Omfattning

3 § Permission som genomförs under bevakning eller åtföljande av kriminalvårdstjänsteman får om inte särskilda skäl föranleder annan bedömning omfatta högst sex timmar inklusive restid. En intagen som får permission under bevakning eller åtföljande av kriminalvårdspersonal får som högst beviljas sådan permission varannan permissionsperiod. Detta gäller även när permissionsgången inleds och den intagne senare under verkställigheten kan beviljas permission på egen hand.

Normalpermission under bevakning får, med undantag av intagen som omfattas av beslut om särskilda villkor, normalt endast beviljas som inledning av en permissionsstege och då vid högst tre permissionstillfällen.

Första normalpermissionen som beviljas på egen hand under verkställigheten får omfatta högst åtta timmar.

Därefter får en successiv utökning av antalet timmar ske. Andra normalpermissionen som beviljas får omfatta högst 36 timmar.

Därpå följande normalpermissioner får för varje permissionsperiod, omfatta

- högst 72 timmar för en intagen vars beräknade återstående verkställighetstid understiger två år, såvida inte förutsättningarna i tredje strecksatsen föreligger
- högst 48 timmar för en intagen vars beräknade återstående verkställighetstid uppgår till två år eller mer
- högst 96 timmar för en intagen som avtjänar fängelse i lägst två år och som är placerad på öppen anstalt från och med att ett år återstår av den beräknade verkställighetstiden.

En normalpermission får omfatta högst 72 timmar.

För intagen som på grund av strafftidens längd inte kan komma ifråga för mer än en permissionsperiod får normalpermission omfatta högst 8 timmar.

Om det återstår mer än 14 dagar av verkställigheten får

- en intagen, som på grund av strafftidens längd inte kan komma ifråga för en hel permissionsperiod beviljas en normalpermission omfattande högst åtta timmar
- en intagen, om det mot slutet av verkställigheten återstår kortare tid än en hel period, beviljas en normalpermission med det antal timmar som kunde beviljas närmast föregående period.

Avseende intagen som beviljas permission på egen hand ska om inte särskilda skäl föranleder annan bedömning billigaste färd sätt användas och till permissions-tiden får läggas nödvändig restid till och från permissionsadressen.

Allmänna råd

Att en permissionsperiod får omfatta högst ett antal timmar innebär inte att en intagen är berättigad till detta antal timmar. Anstalten beslutar det antal timmar som en normalpermission ska omfatta mot bakgrund av vad som framkommit i riskbedömningen och vad som angivits och godtagits i permissionsplanen och vilka tidpunkter som blir aktuella vid planering av resväg med billigaste färd sätt.

Vid bedömningen bör även beaktas i vilket skede av verkställigheten den intagne befinner sig. Som framgår av föreskriften ska alla intagna påbörja sin permissionsgång med en kortare permission om högst åtta timmar. Om resultatet av riskbedömningen medger detta kan sedan antalet timmar successivt utökas, s.k. permissionsstege. Motsvarande bör gälla när en intagen återupptar permissionsgången efter misskötsamhet.

Riskbedömningen kan också visa att en intagen endast kan erhålla normalpermission tillsammans med kriminalvårdspersonal eller att endast kortare permissioner på egen hand kan beviljas.

Beräknad återstående verkställighetstid avser tiden fram till och med den dagen när två tredjedelar av strafftiden infaller.

Med nödvändig restid avses tid för resa vid permissionens början och slut mellan anstalt och permissionsadress beräknat efter färd sätt. I restiden kan således inte inräknas tid för t.ex. uträttande av ärenden utefter resvägen.

En normalpermission kan förläggas så att ett skifte mellan två permissionsperioder infaller under permissionen. Man får därvid avräkna timmarna från båda permissionsperioderna. Observera att en normalpermission aldrig får omfatta mer än 72 timmar.

Vid fastställandet av antalet timmar under permissionsperioden är det förhållandena på periodens första dag som avgör om hur många timmar perioden högst får omfatta. Även om längden av den återstående verkställighetstiden under perioden ändras av t.ex. en ny dom eller beslut om uppskjutande eller senareläggning av den villkorliga frigivningen, påverkar det således inte det fastställda högsta antalet timmar under den pågående perioden.

Särskilda skäl att inte använda billigaste färdstätt kan vara att restiden blir orimligt lång i förhållande till permissionstiden.

Särskild permission

4 § Särskild permission får beviljas för att en intagen utanför anstalten ska kunna ombesörja angelägenheter som är av väsentlig betydelse för honom eller henne och som inte kan ombesörjas under normalpermission eller på annat sätt.

Särskild permission får inte omfatta längre tid än vad som är nödvändigt för att tillgodose syftet med permissionen.

Allmänna råd

De aktiviteter som kan förutses bör planeras att äga rum under normalpermission. Om en intagen t.ex. vill besöka optiker eller arbetsförmedling och kan göra det under en kommande normalpermission, kan han eller hon inte komma ifråga för särskild permission utan bör istället planera in besöket under normalpermission.

Vid bedömningen av en ansökan om särskild permission ska alltid göras en avvägning mellan angelägenheten för den intagne å ena sidan och risken för misskötsamhet å andra sidan.

Det är inte möjligt att i detalj ange för vilka ändamål särskild permission kan beviljas. De nedan angivna exemplen på permissionsanledningar kan tjäna som vägledning vid bedömningen av angelägenhetsgraden i andra fall.

Särskild permission får exempelvis beviljas, om inte aktiviteten kan ske under en normalpermission, för att en intagen ska få tillfälle att

- *besöka närstående som är svårt sjuk eller närvara vid närståendes begravning. Med närstående avses i första hand makar, registrerade partners, sambor, föräldrar, barn, syskon, far- och morföräldrar. Vid prövning av begreppet närstående måste dock alltid en individuell bedömning göras,*
- *närvara vid viktig angelägenhet som rör en intagens barn, t.ex. enstaka besök inom specialistsjukvård,*
- *enligt kallelse inställa sig vid domstol eller annan myndighet, om inte domstolen eller myndigheten begär att den intagne ska inställas genom anstaltens försorg, eller på annat sätt bevaka sina intressen i en rättslig angelägenhet som rör honom,*
- *företa enskild resa till anstalt till vilken han eller hon ska förflyttas,*
- *delta i planering av utslussningsåtgärd eller*
- *i nära anslutning till den planerade frigivningen vidta andra frigivningsförberedelser.*

Särskild permission får även beviljas för angelägna aktiviteter inom ramen för programverksamhet, som den intagne inte kan beredas i anstalten och som inte kan tillgodoses genom 14 eller 55 §§ KvaL.

Programverksamhet bör i första hand tillhandahållas inne i anstalt men i vissa fall kan det finnas skäl att bevilja särskild permission i samband med programverksamhet. Den aktivitet som ingår i ett program och som förläggs utanför anstalten måste ha ett angeläget syfte och ett motiverat och logiskt samband med programmets innehåll och ska stödja dess mål och syfte. Exempel på när detta kan anses vara befogat är när en intagen som genomgår ett brotts- och missbruksrelaterat program vill delta i AA-möten. Särskild permission kan även beviljas vid enstaka tillfällen för att närvara vid programverksamhet som bedrivs av frivården.

Särskild permission kan även beviljas

- av medicinska skäl, jmf dock 37 § KvaL,
- för att makar, registrerade partners eller sambor, som båda är intagna i anstalt och då ingen av dem medges normalpermission, ska kunna besöka varandra i anstalt. Sådana permissioner bör normalt kunna medges första gången sex månader efter att verkställigheten har börjat och därefter med intervaller av motsvarande längd.

Efter en bedömning av den intagnes behov av en kortare utevistelse och kraven på säkerhet i varje enskilt fall, får en intagen som

- enligt beslut om särskilda villkor enligt 7 § tredje stycket KvaL inte medges normalpermission
- har en minimtid för normalpermission på lägst två år och sex månader
- det har meddelats förordnande om enligt 31 § KvaL eller som dömts för terroristbrott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott eller motsvarande brottslighet enligt tidigare lagstiftning eller
- av annan anledning inte medges normalpermission

beviljas en kortare bevakad särskild permission i syfte att minska skadeverkningar av ett långt frihetsberövande. Sådan permission får inte beviljas om säkerhetsskäl talar emot, t.ex. behov av extraordinära säkerhetsinsatser för att kunna genomföra permissionen.

I fall av långa oavbrutna frihetsberövanden kan det föreligga skäl att bevilja en bevakad särskild permission ungefär två år efter häktningsdagen och därefter en gång per år. Har den intagne inom de angivna tidsperioderna haft utevistelser av annat slag bör vid prövningen övervägas om hans eller hennes behov därav redan tillgodosetts genom de andra utevistelsernas omfattning och utformning och att skäl för permission därför saknas.

Har den intagne rymt eller försökt rymma bör det i normalfallet förflyta en tidsperiod av ett till två år från det verkställigheten återupptogs eller försöket ägde rum innan han eller hon beviljas ny permission. Hur lång denna tidsperiod i det enskilda fallet ska vara bör bestämmas med hänsyn till bl.a. omständigheterna vid det inträffade, säkerhetskraven och den intagnes behov av permission.

Mot bakgrund av skälen för placering på säkerhetsavdelning är utgångspunkten att permission under placering vid sådan avdelning normalt inte kan beviljas. Vid den individuella prövningen av permissionsansökan

ska angelägenheten för den intagne vägas mot risken för rymning, fritagning, brottslighet av allvarligt slag eller annan misskötsamhet samt möjligheterna till bevakning.

Permission beviljas som regel inte under de sista sex månaderna av verkställigheten för den som ska utvisas eller avvisas. Det får generellt sett anses föreligga högre krav på säkerhet under de sista sex månaderna av verkställighetstiden för en intagen som ska utvisas eller avvisas.

Permissionen planeras normalt av anstalten. Särskild vikt bör läggas vid de säkerhetsmässiga förhållanden under vilka permissionen ska genomföras såsom innehåll, tidpunkt, plats, antal tjänstemän som ska medverka och information till dem om uppdraget. Planeringen innefattar även färd sätt, kommunikationsutrustning och samråd med polis. Av anstalten beslutad permissionsplan ska följas.

Frågan om när den intagne ska informeras om tidpunkt och ort för permissionen bör bestämmas med hänsyn till säkerhetskraven i varje särskilt fall. Säkerhetskraven kan innebära att sådan information kan lämnas endast i omedelbar anslutning till permissionen. Säkerhetskraven medför även att platsen för permissionen endast undantagsvis bör utgöras av allmän plats med större folkmängder, den privata bostaden eller annan för den intagne välkänd lokal.

Om information till polis respektive målsägande finns särskilt föreskrivet.

I fråga om besök i den allmänna hälso- och sjukvården, se 37 § KvaL.

Av 7 § Kval följer att beslut om permission inte får meddelas i strid mot de särskilda villkor som gäller för verkställigheten.

Permissionsplan

5 § Skriftlig permissionsplan ska upprättas för varje permissionstillfälle. Planen ska utformas på ett sådant sätt att planens innehåll så långt möjligt kan kontrolleras och följas upp.

Allmänna råd

I permissionsplanen, vilken bör upprättas i samråd med den intagne, anges vilket innehåll permissionen planeras att ha. När det gäller normalpermission ingår i planeringen, utöver kontakter med anhöriga och liknande, också sådana aktiviteter som kan planeras in under normalpermission, t.ex. besök hos optiker, arbetsförmedling och liknande. Permissionsplanen läggs även till grund för beräkning av det antal timmar som permissionen bör omfatta.

Permission utom Sverige

6 § Permission utom Sverige får inte ske utan medgivande av huvudkontoret. Ansökan om sådan permission och yttrande från anstalten ska skyndsamt överlämnas till huvudkontoret.

Allmänna råd

Permission till annat land kan endast medges om ytterst starka skäl föreligger. Den intagnes förhållanden måste vara sådana att permission endast behöver förenas med sådana villkor som är möjliga att kontrollera från Sverige.

Kontroll under permission

Allmänna råd

Intagna är under anstaltsvistelsen, jämfört med under permission, föremål för en ofta ingripande och omfattande kontroll. Den tid som en intagen vistas utanför anstalten räknas normalt som verkställighetstid (om inte utevistelsen missköts). En individuellt anpassad kontrollnivå bör därför eftersträvas i samband med permission. Det är viktigt att beakta risken för återfall i brott i samband med permission även om den intagne är placerad på öppen anstalt. Kontroll under permission kan åstadkommas genom att permissionen förenas med olika typer av villkor, se 7 §.

Villkor

7 § Eventuella villkor för permission ska anges i permissionsbeslutet och framgå av den permissionssedel som den intagne ska medföra under permissionen. Den intagne ska före permissionen noggrant informeras om villkorens innebörd.

Villkor om att följa uppjord permissionsplan ska ställas om det inte kan anses obehövligt.

När det gäller intagna som dömts för narkotikabrott, våldsbrott eller annan allvarlig brottslighet ska villkor om vistelseort, permissionsadress och anmälningsplikt ställas om det inte kan anses obehövligt.

För särskild permission ska alltid ställas villkor om ändamål och vistelseort.

Permissioner ska påbörjas och avslutas i anstalt om detta inte kan anses obehövligt.

Allmänna råd

För att upprätthålla en individanpassad kontrollnivå i samband med permissioner är det nödvändigt att förena dessa med adekvata villkor. Vissa typer av villkor bör normalt alltid ställas medan andra villkor bör ställas efter en mer individuell utformning. Det är viktigt att vid bedömningen både väga in risken för missbruk av droger och risken för återfall i brott. Detta innebär att intagnas permissioner normalt bör vara förenade med villkor under hela verkställigheten.

Den intagne bör så långt möjligt informeras om vilka åtgärder han eller ska vidta om något oförutsett inträffar; t.ex. att han eller hon omedelbart ska kontakta anstalten om avvikelser från permissionsplanen är nödvändig.

Bedöms det nödvändigt att permission även i andra fall än ovan äger rum under särskilt kontrollerade former bör villkor ställas om vistelseort, permissionsadress och anmälningsplikt.

Villkor om vistelseort, normalt hemorten, kan utformas så att den intagne får vistas på en eller flera orter samt även så att han eller hon förbjuds att vistas på viss ort. Även villkor om permissionsadress kan utformas så att

den intagne förbjuds att vistas på en viss adress eller inom ett visst område. Exempelvis kan omständigheterna vara sådana att det för att motverka risken för misskötsamhet finns skäl att förbjuda en intagen som dömts för våldsbrottslighet att vistas på brottsplatsen eller brottsoffrets adress. Det kan vidare vara befogat att tillämpa detta villkor när det finns anledning att tro att den intagne under permissionen kommer att vistas inom ett område eller en lokal som är föremål för särskild uppmärksamhet från polisens sida i form av husrannsakan, övervakning eller på annat sätt. Det torde till exempel endast i yttersta undantagsfall kunna komma i fråga att en intagen tillåts uppehålla sig i en lokal som utnyttjas av en s.k. extrem organisation.

Villkor om anmälningssplikt kan utformas så att den intagne anmäler sig personligen under permissionen hos polismyndighet eller vid ett verksamhetsställe. Anmälningssplikt är en viktig form av kontroll vilken bör användas i stor utsträckning. I de fall anmälningssplikt bör gälla som villkor får permissionen naturligtvis tidsmässigt förläggas på ett sådant sätt att anmälan är möjlig. Anmälningssplikten kan fullgöras på frivårds kontor, anstalt, häkte eller polismyndighet. Anmälningssplikt hos kriminalvårdsenhet kan även förenas med villkor om att lämna prov för drogkontroll. I vissa fall kan det räcka att den intagne åläggs att på bestämda tider kontakta anstalten per telefon.

Om den intagne bedöms vara i behov av stöd av medföljande personal för att kunna genomföra permissionen enligt uppgjord plan, kan som villkor anges att den intagne ska åtföljas av en kriminalvårdstjänsteman. Tjänstemannen bör informeras om vad som åligger denne för det fall avvikelser sker från permissionsplanen, t.ex. att anstalten ska kontaktas för besked om permissionen ska avbrytas. Beträffande ensamarbete bör 3 kap 2 § tredje stycket arbetsmiljölagen uppmärksammas. Av bestämmelsen framgår att arbetsgivaren ska beakta den särskilda risk för ohälsa och olycksfall som kan följa av att arbetstagaren utför arbete ensam.

Villkor om förbud att nyttja alkohol och andra berusningsmedel bör ställas efter en individuell bedömning. Villkor bör normalt alltid ställas när den intagne har missbruksproblem eller om det är fråga om drogrelaterad brottslighet. Uppgifter om i vad mån den intagnes brottslighet är alkoholrelaterad och/eller vad som i personutredning eller liknande framkommer om hans eller hennes alkoholkonsumtion kan ge vid handen att den intagnes alkoholvanor är sådana att antialkoholbehandling bör ställas som villkor.

Villkor om prov för drogkontroll före permission bör normalt ställas endast för en intagen som missbrukar eller som tidigare har missbrukat narkotika eller förbjudna dopningsmedel.

Andra villkor kan t.ex. vara att den intagne lämnar in sitt pass till anstalten.

Bevakning

8 § Om det föreligger påtaglig risk för att en intagen kan komma att missköta permissionen eller begå brott under permission, men trots det bör beviljas permission, ska den vara bevakad.

Bevakning under permission innebär att den intagne ska stå under tillsyn av minst två kriminalvårdstjänstemän under hela utevistelsen. Av tjänstemännen ska minst en tillhöra vård- och tillsynspersonalen. En av tjänstemännen ska vara ansvarig för uppdragets genomförande med samma ansvar och befogenheter som gäller för transportledare.

Underrättelse till polis

9 § Om det bedöms erforderligt eller i de fall polisen särskilt begär det, ska anstalten underrätta polismyndigheten på den ort eller de orter där en intagen ska vistas under permissionen.

Polismyndigheten ska alltid underrättas om en bevakad permission enligt 8 § dessa föreskrifter och om permission för en intagen som dömts till fängelse i lägst två år.

Allmänna råd

Beträffande underrättelse till målsägande, se 35 § KvaL.

Ekonomi

10 § Uppehälle under permission och den del av kostnaden för resa som uppgår till högst 0,5 % av gällande basbelopp ska betalas av den intagne, om inte permissionens ändamål eller andra särskilda omständigheter talar för att kostnaderna bör betalas av Kriminalvården.

Resekostnad som överstiger ovan angivet belopp ska betalas av Kriminalvården om det inte finns särskilda skäl däremot.

Allmänna råd

Ett exempel på ändamål som kan motivera att kostnaden för permissionen ska utgå av allmänna medel kan vara att anstalten bedömt att den intagne har behov av utevistelsen på grund av t.ex. medicinska orsaker och därför beviljat permissionen.

Permission kan som regel inte förvägras enbart av det skälet att den intagne saknar ekonomiska medel. Om en intagen helt eller delvis saknar medel till resa och/eller uppehälle kan ekonomiskt bidrag utgå efter en prövning av omständigheterna i det enskilda fallet. Vid denna bedömning ska hänsyn tas till de orsaker som har föranlett bristen på pengar. Visar det sig då att bristen på pengar beror på t.ex. arbetsbrist eller den intagnes sjukdom kan det utgöra sådana särskilda omständigheter som talar för att denna brist ska täckas av allmänna medel.

Den intagne har att själv ta ansvar för att hushålla med sina resurser och att planera sina permissioner utifrån sina ekonomiska förutsättningar. Vid prövning av frågan om bidrag ska utgå för att permissionen ska kunna komma till stånd bör även vad den intagne gjort för att uppfylla detta sitt ansvar tas med i bedömningen. Har den intagne brustit i detta avseende bör den omständigheten vägas mot hur angelägen den aktuella permissionen är för hans eller hennes anpassning i samhället.

Uppföljning efter permission

11 § Utfallet av den uppgjorda permissionsplanen ska kontrolleras i nära anslutning till att den intagne återkommit efter permissionen.

Allmänna råd

Uppföljning kan ske genom kontroll av drogfrihet, uppvisande av färdbiljetter, intyg m.m. Det är också viktigt att tillsammans med den intagne gå igenom utfallet av den uppgjorda permissionsplanen.

Misskötsamhet

Allmänna råd

När det gäller bedömningen enligt 32 § KvaL av om eller när permission kan beviljas efter att den intagne misskött sig ska en individuell bedömning göras.

Följande tidsgränser kan användas som vägledning.

En intagen som under verkställigheten

- innehaft, brukat eller tagit annan befattning med narkotika eller förbjudna dopningsmedel,
 - begått annat brott än som sägs under första strecksatsen,
 - rymt eller försökt rymma,
 - uteblivit från permission eller annan utevistelse,
 - utan giltigt skäl vägrat lämna prov för kontroll av att han eller hon inte är påverkad av beroendeframkallande medel eller förbjudna dopningsmedel eller
 - gjort sig skyldig till någon allvarlig förseelse under vistelsen i anstalten som är av sådan art att missbruk av permission kan befaras
- får normalt normalpermission beviljas tidigast efter sex månader från den dag då brottet eller misskötsamheten ägde rum eller då verkställigheten återupptogs.*

När det gäller misskötsamhet under anstaltsvistelsen bör uppmärksammas att viss typ av misskötsamhet inne på anstalten normalt inte ensamt kan utgöra skäl för att bedöma att missbruk av permission kan befaras. Exempel på detta kan vara bagatellartat störande av ordningen som kan sägas vara specifikt för vistelse i anstalt.

En intagen som under verkställigheten

- i samband med permission eller annan utevistelse gjort sig skyldig till annan förseelse än som sägs ovan eller i anstalt innehaft,
 - i berusningssyfte varit påverkad av läkemedel,
 - innehaft eller varit påverkad av annat berusningsmedel än narkotika eller förbjudna dopningsmedel eller
 - i anstalt innehaft injektionsspruta, kanyl eller andra föremål som är särskilt ägnade att användas för bruk av eller annan befattning med narkotika
- får normalt beviljas normalpermission tidigast efter fyra månader från den dag då misskötsamheten ägde rum.*

Som framgår av de inledande allmänna råden i dessa föreskrifter ska man enligt 32 § KvaL vid bedömningen av en permissionsansökan särskilt väga in om den intagne har använt eller hanterat narkotika under anstaltsvistelsen eller utan giltigt skäl vägrat lämna urinprov.

Resultatet av en urinprovsanalys kan visa på låg kreatininhalt, dvs. under 0,5 milligram/ml. Sådant prov kan räknas om med hänsyn taget till det låga kreatinivärdet för att på så sätt få fram ett korrekt värde av provet.

Tiden under vilken normalpermission inte kan beviljas efter misskötsamhet ska liksom när det gäller den första normalpermissionen bestämmas efter en individuell prövning varvid främst ska beaktas risken för fortsatt misskötsamhet.

Beträffande rutiner vid provtagning hänvisas till Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om prov för drogkontroll.

För den som före den 1 januari 1999 dömts till fängelse på viss tid gäller följande:

- beräknad återstående verkställighetstid avser tiden fram till och med den dagen när två tredjedelar av strafftiden infaller om inte Kriminalvårdsnämnden meddelat beslut om frigivning vid annan tidpunkt.

- även om längden av den återstående verkställighetstiden under permissionsperioden ändras av t.ex. en ny dom eller beslut av Kriminalvårdsnämnden påverkar det inte det fastställda antalet timmar under den pågående perioden.

11 kap. Frigivning

1 § Anstalten bestämmer när under dygnet den intagne ska friges.

2 § Anstalten ska i nära anslutning till frigivningen kontrollera i Kriminalvårdsregistret (KVR) att det inte finns någon annan verkställbar dom.

3 § När den intagne ska friges, ska inestående medel och de tillhörigheter som han eller hon innehaft eller som anstalten förvarat åt den intagne kvitteras. Om den intagne vägrar skriva under ska i ett vittnes närvaro en förteckning upprättas över vad som utlämnats till den intagne. Förteckningen ska undertecknas av den som upprättat förteckningen och vittnet.

Klädutrustning

4 § Den intagne ska friges med en för årstiden lämplig klädustrustning. Om särskilda skäl föreligger ska den intagne få bidrag till sådan utrustning.

Allmänna råd

I god tid inför frigivningen bör en inventering göras av den klädustrustning som den intagne förvarar i anstalten.

Visar det sig att den intagne saknar lämplig utrustning, ankommer det i första hand på den intagne att ombesörja att han eller hon får tillgång till de eventuella kläder som förvaras utanför anstalten.

Vid prövningen av om bidrag ska utgå, ankommer det på anstalten att beakta om den intagne med sina innestående medel kan bekosta sin klädustrustning.

Om bidrag ska utgå bör inom rimliga gränser den intagnes egna önskemål om klädustrustning tillgodoses.

Frigivningsbidrag

5 § Saknar den intagne ekonomiska medel inför frigivningen ska han eller hon i god tid innan frigivning få möjlighet att kontakta socialtjänsten.

I avvaktan på tid för besök vid socialtjänsten ska anstalten ordna det omedelbara hjälpbehovet genom frigivningsbidrag vilket ska innefatta en ersättning för resan till den intagnes hemort.

Allmänna råd

Vid prövningen av en ansökan om frigivningsbidrag, ankommer det på anstalten att utreda om den intagne har tillräckligt med pengar på sitt permissions- och frigivningskonto samt kontot för egna medel för att täcka kostnaderna för en skälig levnadsnivå till dess han eller hon kan besöka socialtjänsten.

Om frigivningsbidrag ska utgå, kan till ledning för beräkning av bidragets storlek den riksnorm för beräkning av skäliga kostnader som socialtjänsten tillämpar, användas.

För resa till den intagnes hemort får ersättning utges motsvarande den som i enlighet med 14 § förordningen (1974:286) om beräkning av strafftid m.m. gäller för en intagen som ska inställa sig för straffavtjänande i anstalt.

Underrättelse till polis

6 § Om det bedöms nödvändigt eller i de fall polisen särskilt begär det, ska anstalten underrätta polismyndigheten på den ort dit den intagne ska frigges om den intagnes frigivning.

Sådan underrättelse ska alltid ske om den intagne är placerad i slutan stalt och dömd till fängelse i lägst fyra år eller för grovt narkotikabrott.

12 kap. Särskilda villkor

Allmänna råd

Allmänt om beslut om särskilda villkor

Enligt 7 § tredje stycket KvaL ska för den som avtjänar lägst fyra års fängelse, och om det finns särskilda skäl för den som har dömts till minst två års fängelse, ett beslut meddelas om särskilda villkor för verkställigheten. Avsikten är att det genom ett beslut om särskilda villkor görs en mer individuell bedömning av vad som ska gälla under verkställighetstiden för den intagne avseende anstaltsplacering och vistelser utanför anstalt utan att det starka samhällsskydd som gäller för långtidsdömda åsidosätts. En annan tanke med beslutet är att ge den intagne möjlighet till en mer förutsägbar inriktning av verkställighetens innehåll.

Allmänna råd

Huvudkontoret ska i ett beslut om särskilda villkor för verkställigheten ange vilka säkerhetsmässiga villkor som ska gälla för verkställigheten avseende placering i anstalt, när förflyttning till en anstalt med lägre säkerhet tidigast är möjlig samt när permissioner och andra vistelser utanför anstalten enligt 14, 32 och 54 §§ KvaL kan bli aktuella att medge den intagne.

Det som bör beaktas vid bedömningen av vilka särskilda villkor som ska meddelas den intagne är vilken typ av brott han eller hon är dömd för, delaktigheten i brottet, hans/hennes inställning till kriminalitet, utfallet av eventuellt tidigare verkställigheter i anstalt samt strafftidens längd. Vad gäller brottet bör särskilt beaktas om det har internationell anknytning, om det är fråga om seriebrottslighet eller om det är fråga om upprepad likartad brottslighet. Det är också viktigt att i bedömningen om vilka särskilda villkor som ska gälla beakta om den aktuella brottsligheten utgör ett snabbt återfall i brott.

Vidare bör beaktas, för att en bedömning av den intagnes våldsbenägenhet ska kunna göras, vad som framkommer av rättspsykiatrisk undersökning, psykologutlåtande eller andra expertutlåtanden inom samma område.

Om tidigare kriminalitet ligger långt tillbaka i tiden och om den intagne efter det han eller hon senast dömts visat en längre tid av skötsamhet bör detta tas med i helhetsbedömningen. Detsamma gäller om den intagne medverkat positivt till att klargöra omständigheterna kring aktuell brottslighet.

Beslut om särskilda villkor för en intagen, som inte avtjänar fängelse i fyra år men lägst två år, får meddelas när en intagen placerats i säkerhetsavdelning eller när sådan placering har övervägts.

1 § Beslut om anstaltsplaceringar, permissioner samt andra vistelser utanför anstalt enligt 54 § KvaL ska fattas inom de ramar som anges i beslutet om särskilda villkor för verkställigheten.

Vid vistelse utanför anstalt enligt 37 och 43 §§ KvaL ska samma säkerhetsmässiga bedömningar göras som anges för utevistelser i beslutet om särskilda villkor.

2 § Anstalten ska till huvudkontoret komma in med skriftlig utredning och yttrande för att huvudkontoret ska kunna pröva vilka särskilda villkor som ska gälla för den intagne. Utredningen ska komma in till huvudkontoret senast tre månader efter initialplacering i anstalt eller snarast om fråga dessförinnan kommer upp om ändrad anstaltsplacering, permission eller annan vistelse utanför anstalt. I anstaltens yttrande ska anges de villkor som föreslås.

Ändring av villkor

3 § Om skäl till omprövning av beslut om särskilda villkor uppkommer ska anstalten ge in en skriftlig begäran om sådan åtgärd till huvudkontoret. Till ärendet ska bifogas anstaltens yttrande och utredning.

I det fall särskilt omprövningsdatum angetts i meddelat beslut om särskilda villkor för verkställigheten ska anstalten inför sådan prövning ge in skriftligt

ytrande och utredning till huvudkontoret. Av handlingarna ska framgå vilka villkor som föreslås.

Allmänna råd

Om den intagnes situation tydligt förändras i positiv riktning kan det vara ett skäl att ompröva de särskilda villkoren. Av begäran ska det framgå om de särskilda villkor som meddelats är mer ingripande än som är motiverat utifrån dels vad som framkommit rörande den intagnes personlighetsutveckling och dels risken för avvikelse och/eller fortsatt brottslighet.

Ett annat skäl att ompröva de särskilda villkoren kan vara att den intagnes personlighet förändras i negativ riktning. Här avses främst situationer då den intagne drabbats av en svårare psykisk störning som i grunden ändrar förutsättningarna för hur han eller hon ska bedömas med avseende på t.ex. farlighet.

En annan anledning att ompröva de särskilda villkoren kan vara när strafftiden förkortas genom nåd eller ändrat domslut, när en livstidsdömd intagen genom nåd får tidsbestämt straff eller frågan om omvandling av ett livstidsstraff prövats i domstol.

4 § Om den intagne begår brott under pågående verkställighet ska beslut om särskilda villkor för verkställigheten omprövas. Detsamma gäller om den intagne gör sig skyldig till rymning, permissionsavvikelse eller annan allvarlig misskötsamhet under verkställigheten. Anstalten ska till huvudkontoret lämna in skriftligt ytrande och utredning av vilket det ska framgå vilka eventuella förändringar i beslutet om särskilda villkor som föreslås.

Allmänna råd

Deltagande i upplopp i anstalten, rymningsförberedelser eller upprepad droghantering kan vara sådan allvarlig misskötsamhet som bör föranleda omprövning av beslutet om särskilda villkor.

Det kan finnas skäl att ompröva beslutet om särskilda villkor om den intagne under pågående verkställighet döms för brott som begicks före verkställigheten och det nya straffet är fängelse i minst sex månader.

5 § Om en intagen begär omprövning av beslutet om särskilda villkor eller begär ändrad anstaltsplacering eller vistelse utanför anstalten som strider mot de särskilda villkoren ska anstalten skriftligen yttra sig till huvudkontoret över hans eller hennes begäran samt vid behov komplettera den utredning i ärendet som föreligger sedan tidigare. Om den intagnes begäran tillstyrks helt eller delvis av anstalten ska det framgå av yttrandet vilka förändringar i beslutet om särskilda villkor som föreslås.

6 § Då händelse inträffat som avses i 4 § eller förutsättningarna i övrigt för verkställigheten ändrats får anstalten inte bevilja den intagne vistelse utanför anstalt eller förflytta honom eller henne till annan anstalt med lägre grad av säkerhet förrän omprövning av beslutet om särskilda villkor skett hos huvudkontoret.

7 § I de fall beslut om ändrad anstaltsplacering till anstalt med lägre grad av säkerhet eller vistelse utom anstalt måste avgöras skyndsamt och ett beslut om särskilda villkor inte har meddelats eller är föremål för omprövning enligt 4 § ska ärendet avgöras av huvudkontoret.

Allmänna råd

De fall som avses i 7 § är bl.a. om permission är aktuell för att besöka nära anhörig som är svårt sjuk, närvara vid begravning eller annan jämförbar anledning till permission.

Vad gäller skyndsamt ändrad anstaltsplacering så ska skälet för detta vara av motsvarande angelägenhetsgrad som gäller för permissioner.

I de fall beslut måste fattas under icke kontorstid ska huvudkontorets beredskap kontaktas.

8 § Anstalten ska i samtliga fall delge den intagne den skriftliga utredningen och yttrandet i så god tid innan handlingarna skickas till huvudkontoret att han eller hon hinner komma in med eventuella synpunkter.

13 kap. Riksmottagning

Allmänna råd

Allmänt om riksmottagning

Med riksmottagning avses en avdelning inom en anstalt där dömda personer som kräver särskild uppmärksamhet ur risk- och behovssynpunkt i normalfallet initialplaceras en kortare tid för utredning. De risk- och behovsprofiler som tas fram under utredningen ska i normalfallet ligga till grund för bland annat beslut om särskilda villkor enligt 7 § tredje stycket KvaL. Den intagne bör uppmuntras och motiveras att delta i utredningen och denne måste få klart för sig att deltagandet är frivilligt. Om den intagne inte vill medverka i utredningen får risk- och behovsprofilen göras utifrån befintlig dokumentation.

Placering i riksmottagning

1 § Om förutsättningar för placering i slutna anstalt föreligger och inte särskilda skäl föranleder annan bedömning ska

dömda män som verkställer fängelse om sammanlagt lägst fyra år, och som vistas i häkte när domen blir verkställbar, inledningsvis placeras i riksmottagning vid kriminalvårdsanstalten Kumla och

dömda kvinnor som verkställer fängelse om sammanlagt lägst två år, och som vistas i häkte när domen blir verkställbar, inledningsvis placeras i riksmottagning vid kriminalvårdsanstalten Hinseberg.

Allmänna råd

Behov av utredning i riksmottagning av intagna med kortare fängelsestraff än vad som anges i föreskriften kan föreligga t.ex. om

- den intagne är känd sedan tidigare och dennes särskilda förhållanden gör att det är uppenbart att en t.ex. adekvat anstaltsplacering möjliggörs bäst efter en utredning i riksmottagning eller

- den intagne är ung, har dömts för upprepad våldsbrottslighet och utlåtande från psykolog eller psykiater bör hämtas in som underlag för en risk- och behovsprofil

- den intagne tillhör en kriminell organisation eller det är fråga om gängbrottslighet eller

- stora säkerhetsrisker kan befaras som t.ex. risk för fritagning.

Särskilda skäl att inte placera en intagen i riksmottagning kan vara att det återstår kort tid till villkorlig frigivning. Med kort tid avses sex månader eller mindre.

En intagen som redan undergår verkställighet kan undantagsvis placeras i riksmottagning. Här avses främst de situationer då en ny dom, en rymning eller en annan händelse kan ha så avgörande betydelse från säkerhetssynpunkt att den intagnes fortsatta anstalts- eller avdelningsplacering bör särskilt övervägas. Det kan t.ex. vara fråga om en placering i säkerhetsavdelning.

Närmare bestämmelser om beslut och samråd i fråga om placering i riksmottagning finns i Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om placering av dömda i kriminalvårdsanstalt.

Förfarandet

2 § Under den intagnes vistelse i riksmottagning ska en utredning göras avseende de risker och behov som föreligger. En risk- och behovsprofil ska sammanställas för varje intagen. Omfattningen av utredningen ska vara individuellt anpassad.

Allmänna råd

Omfattningen av utredningen kan variera beroende på t.ex. brottslighetens art och omfattning och den intagnes personliga förhållanden. Beträffande t.ex. en intagen med utvisning, som normalt inte kan erhålla utvistelser på egen hand, behöver utredningen i normalfallet inte vara så omfattande.

3 § Riskprofilen ska innehålla en beskrivning och värdering av de faktorer som är relevanta inför beslut om särskilda villkor samt övrig säkerhetsbedömning. Behovsprofilen ska innehålla relevanta faktorer och ge övergripande förslag ifråga om placering i anstalt eller anstaltsavdelning och verkställighetsinnehåll. Utredningen ska avseende en intagen som omfattas av bestämmelsen om särskilda villkor enligt 7 § tredje stycket KvaL innehålla ett förslag till beslut i enlighet med bestämmelsen.

Allmänna råd

Riskprofilen bör innehålla en bedömning avseende risk för återfall i brott och risk för avvikande baserad på en sammanvägning av bakgrundsfaktorer och dynamiska faktorer. Riskprofilen bör innehålla en beskrivning av relevanta faktorer som t.ex. bakgrundsfaktorer:

- om den intagne har varit föremål för vård inom socialtjänsten eller psykiatrin

- en redogörelse av tidigare domar

- utfall av tidigare verkställigheter vad gäller t.ex. rymning, missbruk, utevistelser, fritagning, hot och våld eller annan misskötsamhet
- aktuell brottslighet vad gäller art och omfattning, t. ex. seriekaraktär, anknytning till extrem organisation eller internationell anknytning
- personlighetsstörningar, t.ex. psykopatidiagnos

dynamiska faktorer:

- missbruk
- psykisk hälsa
- socialt kontaktnät, t.ex. familj, kriminellt umgänge
- kriminella attityder och värderingar
- social anpassning, t.ex. utbildning, arbete, försörjning, boende.

Avseende sexualbrotts- och våldsbrottsdömda bör utlåtande av psykolog eller psykiater inhämtas om det inte kan anses obehövt.

Behovsprofilen anpassas efter individen och bör vid behov innehålla bl.a. följande förslag:

- lämplig programverksamhet
- riskhantering
- lämplig anstalt eller anstaltsavdelning
- behov av specifika stödinsatser

Observera att den behovsprofil som tas fram i riksmottagning bör vara översiktlig. Uppgifter avseende bakgrunds- och dynamiska faktorer samt övrigt relevant utredningsunderlag bör dokumenteras i arbetskopian av verkställighetsplanen i den digitala journalen. Samråd bör även ske med det frivårdskontor som är samordnare för verkställigheten. Ansvaret för den närmare utformningen och fastställande av planen för den intagnes verkställighet åligger den anstalt där den intagne placeras efter vistelsen i riksmottagning.

4 § Den intagne ska få tillfälle att inkomma med synpunkter på den färdiga utredningen. Eventuella synpunkter ska dokumenteras och fogas till utredningen.

Allmänna råd

I samband med att huvudkontoret ska fatta beslut om särskilda villkor enligt 7 § tredje stycket KvaL bör tillfälle ges den intagne att muntligen framföra synpunkter på utredningen då personal från huvudkontoret är närvarande.

Utredningen bör om möjligt sammanställas inom sex veckor.

I samband med den muntliga handläggningen bör beslut om säkerhetsnivå meddelas avseende anstalt eller anstaltsavdelning.

14 kap. Verksamheten vid anstalten Gruvberget

1 § Detta kapitel avser placering i anstalten Gruvberget och verksamheten vid anstalten Gruvberget. I övrigt gäller dessa föreskrifter i tillämpliga delar med undantag av 1 kap. 1, 2, 3, 13 §§, 4 kap. 6 § samt 7 kap 12 § såvitt gäller kläder och sängutrustning.

KVFS 2009:4

Definitioner

2 § Med kurs avses kurs inom olika ämnesområden som anordnas av anstalten Gruvberget.

3 § Med sommarvistelse och vintervistelse avses period då intagna tillfälligt kan placeras i anstalten Gruvberget för att delta i fritids- och rekreationsaktiviteter.

4 § Med öppet hus verksamhet avses period då intagna åtföljda av kriminalvårdspersonal från ett verksamhetsställe kan beredas plats i anstalten Gruvberget för egna aktiviteter.

5 § Med nära anhörig avses en intagens stadigvarande partner samt barn till och med 18 års ålder.

Verksamheten

6 § Chefen för verksamhetsområdet Gävle ska för varje år fastställa ett program för den verksamhet som ska bedrivas vid anstalten Gruvberget.

Inbjudan m.m.

7 § Verksamhetsområdet Gävle ansvarar för att en inbjudan upprättas och skickas ut till alla verksamhetsställen minst sex veckor innan varje kurs, vintervistelse, sommarvistelse eller öppet hus verksamhet börjar. I inbjudan ska datum för sista anmälningsdag anges.

8 § Verksamhetsställe är skyldigt att i anstalt anslå program för och inbjudan till verksamheten vid anstalten Gruvberget.

Förutsättningar för placering

9 § För att få delta i kurs eller öppet hus verksamhet krävs en strafftid om lägst sex månader om inte särskilda skäl föreligger.

För att få delta i vintervistelse eller sommarvistelse krävs en strafftid om lägst fyra år och att den intagne fullgjort minst ett år av verkställigheten.

För att få delta i sommarvistelse för enbart kvinnliga intagna krävs en strafftid om lägst två år.

10 § En intagen får högst två gånger per år delta i verksamhet vid anstalten Gruvberget om inte särskilda skäl föreligger.

11 § Skriftligt medgivande krävs från kvinnlig intagen innan placering sker i anstalten Gruvberget för deltagande i kurs, vintervistelse, sommarvistelse eller öppet hus verksamhet där även män deltar.

Risk- och behovsbedömning

12 § Inför varje placering ska en risk- och behovsbedömning göras.

Allmänna råd

Riskbedömningen görs i tillämpliga delar enligt Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om placering av dömda i kriminalvårdsanstalt.

En intagens behov av att delta i verksamhet vid anstalten Gruvberget bör bedömas när plan upprättas för verkställigheten eller när den revideras. Närmare anvisningar om upprättande av plan för verkställigheten finns i Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om planering av kriminalvårdspåföljd m.m.

13 § För att få delta i en kurs, vintervistelse, sommarvistelse eller öppet hus verksamhet krävs att en intagen bedöms under en kortare tid kunna vistas i en öppen anstalt.

Allmänna råd

På grund av innehållet i anstalten Gruvbergets verksamhet krävs även att en intagens hälsotillstånd inte utgör hinder för deltagande i verksamheten.

14 § För att få delta i en kurs, vintervistelse eller sommarvistelse ska en intagen vid tidpunkten för sista anmälningsdag skött minst en normalpermission med övernattnings på egen hand.

Kurs

15 § För att få delta i en kurs ska en intagen ha visat ett aktivt intresse för de ämnesområden som kursen innehåller. De specifika krav för deltagande som framgår av inbjudan ska vara uppfyllda.

Öppet hus verksamhet

16 § För att få delta i öppet hus verksamhet ska en intagen ha skött minst en normalpermission under åtföljande av kriminalvårdspersonal om inte särskilda skäl föreligger.

17 § Vid öppet hus verksamhet ansvarar verksamhetsstället där den intagne är inskriven för att det ur säkerhetssynpunkt medföljer tillräckligt med kriminalvårdspersonal till anstalten Gruvberget.

Placering

18 § Placering av en intagen i anstalten Gruvberget som inte deltar i verksamhet i enlighet med 2-4 §§ dessa föreskrifter (kurs eller dylikt) kan undantagsvis ske för längre tid om det bedöms lämpligt.

Ansökan

19 § Ansökan om placering i anstalten Gruvberget ska göras på särskild blankett.

20 § Kriminalvårdsinspektör vid det verksamhetsställe där den intagne är inskriven ska yttra sig över om den intagne uppfyller förutsättningarna för att placeras i anstalten Gruvberget. Av yttrandet ska även framgå att förutsättningarna för anhörigs vistelse är uppfyllda.

**KVFS
2009:4**

Intagning i anstalten Gruvberget

21 § Vid ankomsten ska en intagens identitet kontrolleras.

Personliga tillhörigheter

22 § En intagen ska vid ankomsten till anstalten Gruvberget vara utrustad med för årstiden och vistelsens innehåll lämplig personlig utrustning. Av inbjudan ska framgå vilken utrustning som den intagne ska ha med sig.

Verksamhetsstället där en intagen är inskriven ansvarar för att en inventering görs av den intagnes utrustning. Om man vid inventeringen finner att utrustningen behöver kompletteras ska verksamhetsstället komplettera denna om den intagne inte själv har ekonomiska förutsättningar att bekosta kompletteringen.

Lokala ordningsregler och information

23 § Chefen för verksamhetsområdet Gävle ska upprätta särskilda ordningsregler för anstalten Gruvberget inom ramen för de föreskrifter som huvudkontoret har beslutat. Av ordningsreglerna ska anstaltsområdet framgå.

24 § Verksamhetsområdet Gävle ska tillhandahålla den intagne skriftlig information om verksamheten vid anstalten Gruvberget. Av denna information ska bl.a. framgå att

- misskötsamhet kan medföra att vistelsen avbryts,
- det krävs ett beslut om utevistelse för en intagens vistelse utanför anstaltsområdet,
- anstalten saknar sjukvårdsverksamhet och
- att utomstående personer vistas inom anstaltsområdet.

25 § En intagen ska ta del av ordningsreglerna och informationen om verksamheten före ankomsten till anstalten Gruvberget. Den intagne ska skriva under att han eller hon fått sådan information.

Övrigt

Telefonsamtal

26 § En intagen som åtföljs av kriminalvårdspersonal får inte använda annan telefonutrustning än den som tillhandahålls av anstalten Gruvberget. Övriga intagna får använda den telefonkiosk som finns i byn Gruvberget och även inneha och använda mobiltelefon.

Nära anhörigas vistelse i anstalten Gruvberget

27 § En nära anhörig kan efter medgivande av verksamhetsområdet Gävle få vistas i och delta i verksamhet vid anstalten Gruvberget. I sådant fall ska förutsättningarna för medgivande av obehövt besök vara uppfyllda.

Allmänna råd

Bestämmelser om besök finns i 29 § KvaL. Innan en nära anhörig medges vistelse i anstalten Gruvberget bör den intagne haft obehövligt besök av den anhörige. En anhörig bör närvara under den intagnes hela vistelse dock minst en vecka i anstalten Gruvberget. Besök av andra än de anhöriga som har angetts på ansökan kan normalt inte ske. En anhörig måste vid ankomsten kunna styrka sin identitet.

28 § Innan en nära anhörigs vistelse i anstalten Gruvberget inleds ska den anhörige ges information om anstalten Gruvberget. Sådan information ska alltid avse rätten att när som helst avbryta en vistelse och möjligheterna till kommunikation med personal. Den anhörige ska skriva under att han eller hon fått sådan information.

29 § Den som är under 18 år får vistas i anstalten Gruvberget under förutsättning att ett skriftligt medgivande inhämtas från den eller dem som är den underåriges vårdnadshavare och det i övrigt anses lämpligt.

Allmänna råd

Skäl kan i vissa fall motivera att inte medge en underårig vistelse i anstalten Gruvberget om det kan vara till skada för den underåriga. Detta kan t.ex. vara fallet om den intagne är dömd för sexuella övergrepp mot barn, annan våldsbrottslighet mot barn eller att utfallet av tidigare vistelser i anstalten Gruvberget bedömts som skadliga för den underåriga.

Övriga personers nyttjande av Gruvbergets lokaler

Allmänna råd

Övriga personer som kan tillåtas vistas i Gruvbergets lokaler är t.ex. frivårdsklienter. I de hus som inte är avsedda för intagna kan frivårdsklienter och andra utomstående tillfälligt vistas. Dessa personer får bara vistas i Gruvbergets gemensamhetsutrymmen om inga intagna vistas där.

15 kap. Kloster

Definitioner

1 § Med retreat avses verksamhet som bedrivs i klosteravdelningen på anstalten Kumla med innehåll och tidsperioder som fastställs av chefen för verksamhetsområdet Kumla.

Med långretreat avses retreat som varar i fyra veckor eller mer.

2 § Med vägledare avses resurs upphandlad från Sveriges Kristna Råd (SKR) eller annan religiös organisation som ansvarar för innehåll och genomförande.

Förutsättningar för deltagande i klosterverksamhet

3 § För att få delta i långretreat krävs en strafftid om lägst två år om inte särskilda skäl föreligger.

Chefen för verksamhetsområdet Kumla beslutar om villkor för deltagande i annan klosterverksamhet än långretreat.

Allmänna råd

Beträffande så kallade långretreater krävs att den intagne har så lång strafftid att hela programmet kan fullföljas innan dag för villkorlig frigivning infaller. För att få möjlighet att delta i en långretreat måste den intagne genomföra en kortretreat omfattande fyra dagar för att därefter genomföra en långretreat omfattande fyra veckor som avslutas med två på varandra följande uppföljningsretreater som omfattar en vecka per tillfälle. Dessa förläggs cirka tre respektive sex månader efter genomförd långretreat.

Ansökan och beslut

4 § Verksamhetsområdet Kumla beslutar i samråd med ansvarig vägledare om deltagande i klosterverksamhet efter egen ansökan av den intagne.

Den anstalt där den intagne är inskriven ska yttra sig över ansökan.

5 § Den anstalt där en intagen är grundplacerad ansvarar för att ärendet anmäls till placeringsenheten om den intagne efter genomförd klosterverksamhet ska placeras i annan anstalt.

Ersättning

6 § Verksamhetsområdet Kumla ska utbetala ersättning till intagen som vistas i klosteravdelningen och svara för de övriga kostnader som kan uppkomma under klosterverksamheten.

16 kap. Verksamheten vid anstalten Kolmården

1 § Detta kapitel avser intagen i och verksamheten vid anstalten Kolmården. I övrigt gäller dessa föreskrifter med undantag av 2 kap 6 och 7 §§ samt 7 kap 15 §. Vad avser Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om ersättningar m.m. till intagna i anstalt och häkte gäller inte 3 och 13 §§.

Hälso- och sjukvård

2 § För hälso- och sjukvård avseende intagen i anstalten Kolmården svarar extern vårdgivare.

3 § En intagen ska vid ankomsten till anstalten fylla i en hälsodeklaration som inom två veckor ska granskas av sjukvårdspersonal. Om behov finns ska den intagne ges möjlighet att omgående vända sig till sjukvård.

4 § En intagen kan, om det från ordnings- och säkerhetsskäl lämpligen kan ske, medges att inneha medicin i ett eget låst skåp på bostadsrummet. I annat fall ska medicinen förvaras i låst skåp som handhas av personal.

5 § Anstalten ska, som en serviceåtgärd, tillhandahålla ett antal produkter för egenvård i form av värktabletter, magmedicin, näsdroppar m.m. Utdelning ska ombesörjas av därtill utsedd tjänsteman eller sjukvårdspersonal och anteckning ska göras på en lista som regelbundet ska kontrolleras av sjukvårdspersonal.

Ersättning

6 § För intagen i anstalten ska ackordsersättning eller helgersättning inte tillämpas.

Dessa föreskrifter och allmänna råd träder i kraft den 1 augusti 2009 då Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd för verkställighet i anstalt (KVFS 2008:3) och Kriminalvårdens föreskrifter om ändring i Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd för verkställighet i anstalt (KVFS 2008:3) (KVFS 2008:14) ska upphöra att gälla.

LARS NYLÉN

Fredrik Wilhelmsson

Innehållsförteckning

1 kap. Allmänna bestämmelser	1
Verkställbarhetskontroll och inskrivning	1
Fotografering	3
Meddelande till nära anhörig	4
Preliminär straffrättsberäkning och straffrättsbeslut	4
Barn i anstalt	5
Förskott m.m.	5
Lokala ordningsregler	5
Informationssamtal	5
Medinflytande	6
Ersättning för uppsåtlig skada m.m.	7
Berusningsmedel m.m.	7
2 kap. Närmare om verkställigheten	7
Dagordning	7
Elektronisk övervakning	8
Måltider	8
Personlig hygien	8
Hälso- och sjukvård	8
Medicinska funktionshinder m.m.	9
Tandvård	10
Glasögon	10
Dödsfall	10
3 kap. Verkställighetsplanering m.m.	10
Behandlingskollegium	10
Programverksamhet	10
4 kap. Kontroll, brev, besök och telefon	11
Granskning av intagnas post	11
Telefonutrustning	13
Kontroll	13
Särskilt om telefonsamtal för intagna vid säkerhetsavdelning	14
Telefontillstånd inom INTIK-systemet	14
Intagnas användande av tjänstetelefon	14
Telefonsamtal som kan bekostas av anstalten	15
Besök	15
Allmänt om besök	15

Särskilt om besök för intagna vid säkerhetsavdelning	16
Besök av underårig	16
Bevakat besök	17
Besökslägenhet	17
Visitation av den besökande	18
Studiebesök	19
Tvångsåtgärder	19
Kroppsvitation och kroppsbesiktning	19
Ytlig kroppsvisitation	20
Kroppsvitation	20
Ytlig kroppsbesiktning	20
Kroppsbekiktning	20
Tulltoalett	20
Visitation av bostadsrum	21
Fängsel	21
5 kap. Avskildhet	21
Tillfälligt avskiljande enligt 17 § KvaL	21
Underrättelse till region om vissa omprövningsbeslut	21
6 kap. Förflyttning m.m.	22
Förflyttning till annan anstalt	22
7 kap. Innehav av egendom m.m.	23
Bostadsrummets utrustning	23
Egendom som tillhandahålls av anstalten m.m.	23
Tillåtet innehav	24
Förbud mot innehav av viss egendom m.m.	27
Förbud mot innehav av vissa böcker, tidningar och tidskrifter	29
Förvaring av privata tillhörigheter	30
Hittegods	31
8 kap. Fritid	31
Vistelse utanför anstalt	32
Prövningen	33
Vilka intagna ska komma ifråga och hur ofta ska utevistelse normalt kunna medges?	33
Typ av aktivitet	34
Villkor/tillsyn	35
Kontroll/uppföljning	35
Kostnader	35
TV-utbud	35

9 kap. Varning och uppskjuten villkorlig frigivning.....	35
Information	35
Varning	36
Allmänt	36
Utredning och bevisning	37
Beslut	38
Uppskjuten villkorlig frigivning	39
Tidpunkt för prövning.....	39
Underlag.....	39
Bedömning.....	40
Beslut	42
10 kap. Permission	42
Allmänt om permissioner.....	42
Riskbedömning	43
Minimitid	44
Individuell minimitid	45
Permissionsperiod	46
Omfattning	46
Särskild permission.....	48
Permissionsplan	50
Permission utom Sverige	50
Kontroll under permission	51
Villkor.....	51
Bevakning	52
Underrättelse till polis.....	53
Ekonomi.....	53
Uppföljning efter permission	54
Misskötsamhet	54
11 kap. Frigivning	55
Klädutrustning	55
Frigivningbidrag	56
Underrättelse till polis.....	56
12 kap. Särskilda villkor.....	56
Ändring av villkor.....	57
13 kap. Riksmottagning.....	59
Placering i riksmottagning	59
Förfarandet.....	60

14 kap. Verksamheten vid anstalten Gruvberget.....	61
Definitioner	62
Verksamheten	62
Inbjudan m.m.	62
Förutsättningar för placering.....	62
Risk- och behovsbedömning	62
Kurs.....	63
Öppet hus verksamhet.....	63
Placering	63
Ansökan	63
Intagning i anstalten Gruvberget.....	64
Personliga tillhörigheter.....	64
Lokala ordningsregler och information.....	64
Övrigt.....	64
Telefonsamtal.....	64
Nära anhörigs vistelse i anstalten Gruvberget.....	64
Övriga personers nyttjande av Gruvbergets lokaler.....	65
15 kap. Kloster	65
Definitioner	65
Förutsättningar för deltagande i klosterverksamhet	66
Ansökan och beslut	66
Ersättning	66
16 kap. Verksamheten vid anstalten Kolmården	66
Hälso- och sjukvård	66
Ersättning	67